Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГlАЛГlАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШИНАРА, 14 [illegible], 1975 шу. ● № 123 (5194). ● Мах 2 кеп.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 58 шу дизарга дась

КПСС ЦК ТlАХЬЕХАМАШ

1. Даькъала хилда Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 58-гlа шу!

2. Даькъала хилба дерригдунен историе керда зама — дуне революционни кердадаккхара, капитализмагара социализмага довлара зама хьайийлла Сийлахь-боккха Октябрь!

3. Даькъала хийла марксизм-ленинизм — даим дийна латта революционни интернациональни хьехам, империализмана духьала, социализми коммунизми котъяккхар духьа дерригача мехкий къахьегамхоша лоаттабеча къовсама байракх!

4. Советски Союза къахьегамхой! Шерагlа йоаржае КПСС XXV съезда даха ма-доаггlара накъадахар духьа дерригача халкъо лелаю социалистически яхь! Къовсам лоаттабе 1975 шера план ханал хьалха кхоачашъяри нйслагlа пятилетка толаме чакхъяккхари духьа!

5. Коммунисташ! КПСС XXV съезда даха ма-доаггlара накъадахара тlехьарча дерригача халкъа болама хьалхалатташ, хьинар долаш нах вlаштlехьбоахараши царна кхетам лураши хила!

6. Хоастам хилба сийлахь-доккхача советски халкъа — коммунизм хьалъеш доаллачоа!

7. Даькъала хийла Советий Мехка турпала болхлой класс — коммунизм хьалъеча хьалха латта низ!

8. Даькъала хилба сийлахьа колхозни ахархой — коммунизм хьинаре хьалъеш боахкараш!

9. Даькъала хийла советски халкъа интеллигенци — коммунизм хьинаре хьалъеш йоаллар!

10. Даькъала хийла болхлой класса, колхозни ахархой, халкъа интеллигенце йохаргйоаца цхьоагlо! Чlоагlлойла советски общества идейно-политически цхьоагlо!

11. Даькъала хилда СССР халкъий вежараша дола доттагlал — КПСС ленински къамий политикана карагlдаьнна сийлахь-доккха хlама!

12. Даькъала хийла Советски Союза Коммунистически парти — тохкамах чакхъяьнна болхлой класса, дерригача советски халкъа авангард!

Даькъала хийла йохаргйоаца партеи халкъеи сийлахь-йоккха цхьоагlо!

13. Даькъала хийла къахьегамхой депутатий Советаш — халкъа lаьдал бокъонца йола органаш! Дегlа а ухийла, чlоагl а лойла социалистически демократи, шерагlа хилда пачхаьалкхенна доал деча юкъе къахьегамхоша лоаца дакъа!

14. Советски профсоюзаш! Дикагlа вlаштlехьъяккха социалистически яхь, цун низ айбе, дебаде коммунистически къахьегама ударникий мугlараш! Производствана доал дара дукхагlа юкъеоза къахьегамхой!

15. Кагий нахи мехкарийи! Тlадийрзэе lомабе марксистско-ленински хьехам, lилмана, техникана, культурана карагlдаьнинараш! Кхы тlа а ебае советски халкъа сийлахьа революционни, тlема, къахьегама традицеш! Хьинареча къахьегамцеи тlехдика дешарцеи накъагlо КПСС XX" съезда!

16. Даькъала хийла Ленински комсомол — Коммунистически парте тешаме гlончен резерви, коммунизм хьалъеш боахкача къоначар хьалха латта отряд!

17. Даькъала хилба советски кхалнах — вай социалистически Даьхен тешаме патриоткаш, къахьегамеи общественнии вахаре хьинаре дакъа лоацараш! Сийле а хоастам а хилба ший дега йlовхал бераш хьалкхедара дlателача кхалсагананна!

18. Советски тlемахой! Кlаьд ца луш эргайоахаш тоае шоай тlемеи политически кийчо, феи тешшамеи лорабе советски халкъа маьрша къахьегам!

Даькъала хилда турпала СССР Герзашцара Низаш!

19. Советски Союза къахьегамхой! Тlагlертте къовсам лоаттабе социалистически экономика — Даьхен низеи халкъа хьал-торо хадданза лакхъярен лара дlахо айяр духьа!

20. Советски Союза къахьегамхой! Къовсам лоаттабе къахьегама овсарлеи производства эффективности лакхъяр духьа продукци дукхагlа, дикагlа, дlадодар кlезигагlа долаш тела гlерта!

21. Сийлеи хоастами хилба нйслагlча пятилетка заданеш ханал хьалха кхоачашъяьча къахьегача коллективашта, производстве хьалхалатташта!

22. Советски Союза къахьегамхой! Балхаш тlехдика хургдола гlулакх де, биззагlа пайда эца чурча производственни кхоачамех! Дисциплинеи организованности чlоагlъе халкъа боахама дерригача звеньяшка!

23. Промышленноста болхлой! Къовсам лоаттабе мехка индустриальни низ дlахо дегlабоалабари чlоагlбари духьа! Технически прогресс сихлургйола, производственни мошносташ сихагlа караерзаергйолеи царех пайда дикагlа эцаргболеи гlулакх де гlерта!

Никъ шерагlа де кердача техниканеи прогрессивни технологенеи!

24. Промышленноста болхлой! Халкъо леладу товараш дукхагlа арахеца, кердаяха цар ассортимент, тоае дикал, лохбе уж хьадарга бода мах!

25. Гlишлошъяра болхлой! Лакхъе капитальни гlирсаш хьалдара эффективность! Шоай нахьа хьалйий яха керда объекташ, гlишлон балхаш дикагlеи дарегlеи де!

26. Транспортеи бувзамеи болхлой! Дегlа а кхувла, эргайоахаш тоа а е транспортеи бувзамеи средстваш! Ма-могга тоаде халкъа боахама деш дола гlулакх, диззагlа кхоачашде советски наха хьашт дола хlамаш!

27. Советски Союза къахьегамхой! Низаш алсамдаха КПСС аграрни политика чакхъяккхар духьа, юртбоахама производство ма-могга айяр духьа лоаттабеча къовсаме!

28. Колхозхойи совхозий болхлойи! Юрта боахама продукци яккхареи пачхаьалкхенга йохкареи пятилетка заданеш кхоачашъелга тlагlертте вlаштlехьдаккха гlерта! Къовсам лоаттабе доаханга lа дика даккхийтари бlаьстан балхашта тlехдика кийчо яри духьа, 1976 шера лакха хьувкъам кхебар духьа.

29. Юрта боахама болхлой! Тlагlертте къовсам лоаттабе юрта боахама интенсификаци яри цун эффективность лакхъяри духьа, боахамий юкъарча коопераце ларда тlа дегlаккхувла производства специализацин концентрацин! Дассанна пайда эца лаьттах, техниках, къахьегамеи материальнии ресурсех!

30. Промышленноста, гlишлошъяра, юрта боахама болхлой! Чlоагlъе колхозийи совхозийи материально-технически база! Сихъе юртбоахама производствана интенсификаци, комплексни механизаци, электрификаци, химизаци, лаьтташта шерра мелиораци яра темпаш!

31. Торговле, общественни кхачан, быта службa, коммунальни боахама болхлой! Хьинарегlа дегlа а кхувла, эргайоахаш тоа а е гlулакхаш дара сфера, юкъекхахьа балха прогрессивни формаши методаши! Къовсам лоаттабе советски наха гlулакх дара культура лакха хилийтар духьа!

32. Советски Союза къахьегамхой! Дlахо а кхахьа, дегlа а кхувла стахановски болама сийлахьа традицеш, къовсам лоаттабе къахьегамца коммунистически гlулакх хилийтар духьа! Чlоагlгlа лора а е, еба а е общественни доалахье! Бедал, доагор, электроэнерги, металл, кхыйола материалаш кхоергйола гlулакх де!

33. Халкъа боахама болхлой! Тlадийрзэе lомае экономически знанеш, боахам лелабареи доал дареи хlанзара методаш! Производствана шерагlа юкъекхахьа lилман ларда тlа вlаштlехьбаьккха къахьегам, толашагlа йола опыт, lилманеи техниканеи керда карагlдаьннараш!

34. Советски lилмахой, инженераш, техникаш! Рационализатораши изобретателаши! Халкъа боахама дерригача доакъошка ма-могга сихъе lилма-технически прогресс, айбе lилмани конструкторскии разработкай боарам!

Хоастам хилба коммунизм хьалъеча дизза дакъа лоацача советски lилмана!

35. Литератураи искусстваи деятелаш, культура болхлой! Лаккха айийи лелае советски искусства партийностеи народностеи байракх, эргайоахаш тоае художественни говзал, шоай деррига хьаькъал тlадахийта хьинар долаш бола коммунизм хьалъераш хьалкхебара!

36. Халкъа образоване болхлой! Ма-могга дикагlа хьеха дешар, тоаде халкъа боахама кадраш кийчъяра гlулакх! Коммунизма идеалий, дешарцеи къахьегамцеи сакхетаме гlулакх хургдолча уйланца кхетам ле кхувш доагlача ноахала!

37. Унахцlено лорайреи физически культураи болхлой! Медицински гlулакхаш дикагlа де бахача наха, советски наьха хlара деннарча вахара хьинарегlа юкъекхахьа физически культура!

38. Революце, тlема, къахьегама ветеранаш! Шоай знанеши опыти кагирхошта дlатела, хьинаре дакъа лаца къона ноахал советски халкъа революционни, тlема, къахьегама традицешца хьалкхедеча!

39. Пионераши школьникаши! Дег тlара дукха еза советски Даьхе, дика деша, къахьега lомале! Ленина гlулакха тlехьара, коммунизмана тlехьара хьинаре къовсамхой хила кийчле!

40. Вежарий моаршал да коммунистически болхлойи партешка — болхлой классеи беррига ча къахьегамхойи деналеча марксистско-ленински авангардага, империализмана духьаларча, машара, демократена, къамий кортамукъаленна, социализмана тlехьарча юхабаргбоацача къовсамхошка!

41. Меллургйоацача марксизма-ленинизмаи пролетарски интернационализмаи ларда тlа чlоагlлойла дерригача дунеи тlарча коммунистий цхьоагlои цар кхотабалари!

42. Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

43. Вежарий моаршал да социалистически мехкий халкъашка! Дегlа а ухийла, чlоагl а лойла дунеи социализма система—дунеи халкъашта юкъерча болхлой класса исторически карагlдаьнар, империализмана духьаларча къовсамера хоадамболлаш бола низ, машара, демократе, социальни прогресса чlоагlале!

44. Даькъала хийла социалистически содружества мехкий цхьоагlои кхотадалари!

Лакхагlа айе социалистически интернационализма байракх!

45. Вежарий моаршал да исторически котало яьккхача — мохк цlенбаь мукъабаьккхача, къаман цхьоагlон, машара, социальни прогресса наькъагlа бlубенна додача турпалча вьетнамски халкъага!

Дlайха моаршал да шоай мехкий паргlатои кортамукъалеи карара ца ялийтача Лаосеи Камбоджаи патриоташка!

Даькъала хилда Индокитая халкъашцара советски халкъа доттагlал!

46. Вежарий моаршал да капиталистически мехкий болхлой классага — берригача къахьегамхой бокъонаш бахьан долаш, машар, демократи, социализм бахьан долаш ший са ца кхоедеш къовсам лоаттабечунга!

47. Дlайха моаршал да колониальни гlабаш тlера кхайсача, шоай мехкий кортамукъале чlоагlъяр духьеи социальни прогресс бахьан долаши къовсам лоаттабеча халкъашка!

48. Дlайха моаршал да империализманеи расизманеи духьала, паргlатои къамий кортамукъалеи бахьан долаш къовсам лоаттабеча колониальнии шоай мукъагlа доацачеи мехкий халкъашка!

49. Дlайха моаршал да дунеи халкъашта юкъерча кхалнаьха демократически боламе дакъа лоацарашка — машара, демократена, социальни нийсхонна тlехьарча хьинареча къовсамхошка!

50. Чlоагlлойла революционни низий — дунеи социализма система, дунеи халкъашта юкъерча болхлой болама, халкъашта къамани социальнии кортамукъале яккхара тlехьарча къовсамхой низ бола цхьоагlо!

51. Вежарий моаршал да набахтенашкеи фашистски боангашкеи lазап озаш боаххача халкъий паргlатонна тlехьарча, социализмана тlехьарча къонахчал долча къовсамхошка!

Паргlата балба реакце тутмакхаш!

52. Вежарий моаршал да реакционно-фашистски низашта духьала къонахчал долаш къовсам лоаттабеча Чиле болхлой классага, берригача къахьегамхошкеи демократашкеи!

Дунеи халкъаш! Чlоагlъе Чиле патриоташцара солидарность!

Кортамукъа валва Луис Корвалан!

Кортамукъа балба фашистски хунто лийца мел боахкараш!

53. Дунеи халкъаш! Алсамдаха Гаргарча Малхбоалеи ерригача пачхаьалкхенаштеи дерригача халкъаштеи нийсхо йолеи чlоагlеи машар оттабара тlехьарча, израильски агрессех хьахиннараш цlендаь дlадахара тlехьарча къовсамера низаш!

Чlоагl а лолда, дегlа а ухалда Советски Союзеи lарбий мехкийи халкъашта юкъера доттагlали цхьана леладу гlулакхаши!

54. Европейски мехкий халкъаш! Еррига Европа совещане тlайица принципаши вальадаши йизза кхоачашъергйола гlулакх де хьажа тlагlертте!

55. Дlайха моаршал да тlакхувдача империалистех са ца кхоедеш ший кортамукъале лораеш латтача Кипра халкъага!

Дунеи халкъаш! Кипра територе тlара кхыча мехкий беррига бlу дlаарабоаккхилга, цун суверенитетеи территориальни бlарччалеи сий делга хьадеха!

56. Дlайха моаршал да реакце низашта духьала, шоай мохк паргlатта, ший лоlаме, демократически дегlаахийтар духьа са ца кхоедеш къовсам лоаттабеча Португале болхлой классага, берригача къахьегамхошкеи демократашкеи!

57. Азиатски мехкий халкъаш! Къовсам лоаттабе пачхаьалкхенашта юкъе машар чlоагlбар, цхьана гlулакхаш леладар, дикача лоалахой юкъмоттиг хилийтар духьа Азера коллективни кхерамзле бахьан долаш!

58. Дунеи халкъаш! Къовсам лоаттабе дунеи халкъашта юкъе кхохкам кlаьдбелга хиланза даргдоаца хlама а даь дlаоттадар духьа, машаре дахара принципах тайп-тайпара социальни строяш йолча пачхаьалкхенашта юкъерча гlулакхий норма хургйола гlулакх вlаштlехьдаккха гlерта! Хьагучадаха агрессе, реваншизма, реакце — халкъий машареи кхерамзлени моастагlий тийша балхаш!

59. Дунеи халкъаш! Дунеи халкъашта юкъерча гlулакхашка низ юкъе ца боаккхилга закон а хинна дlаоттаргдолеи хlаьта ядерни герз геттара дийхка соцадергдолеи гlулакх вlаштlехьдаккха гlерта! Къовсам лоаттабе сихдаь хьадеш дола герз соцадайтар духьа, массанега а цlендаь а герз дlадаккхийтар духьа!

60. Даькъала хийла Советски Союза ленински арахьара политика — халкъий машареи доттагlалеи, империализмана, реакцена, тlема духьала къовсам лоаттабу деррига низаш кхотадара политика!

Котъяйла КПСС XXIV съездо кийчъяьча машара Программа идеяш!

61. Чlоагl а лейла, тоа а лойла вай сийлахь-йоккха Даьхе — Советски Социалистически Республикай Союз!

62. Марксизма-ленинизма байракхаца, Коммунистически парте кулгалца — коммунизма коталонга дlахьалхашкахьа долле!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитет

КПСС обкомеи Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Советеи облсовпрофеи

КОТБАЬННАРАШТА — ЦlЕ БАЙРАКХ

Республика районаша 1975 шера нйс бетта хьайбай продукташ дукхагlа яхари кийчъяри духьа лелаяьча социалистически яхьа итогаш яьй.

КПСС обкома бюрое, Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Совето, облсовпрофо белгалдаьккхад, дукхача колхозашеи совхозашеи, КПСС XXV съезда яха ма-йоаггlара накъаяхар духьа яхь а лаьца, хьайбай продукце дукха тайпаш дукха дукхагlа даьхан кийчдаьи хилар. Хьоккхамаш эггара лакхагlа да Ачхой-Мартановски, Урус-Мартановски, Ножай-Юртовски Веденски районий хьайбаш леладерий.

Дlадахача шера цу ханаца нийслича хьайбай продукце цхьадола тайпаш дукхагlа доахилгеи кийчлелгеи, хlаьта иштта доахан дебаделга а lалашдаьд Шелковской, Сунженски, Назрановски районий боахамаша.

Укх шера нйс бетта хьайбай продукташ дукхагlа яхари кийчъяри духьа лелаяьча социалистически яхье котъяьнарг лаьрхlай Ачхой-Мартановски район (КПСС райкома хьалхара секретарь А. И. Воронкин, райисполкома председатель М. М. Керимов, юрта боахама управлене начальник Д. М. Деднев, юртбоахама продукташ эцареи цар дикалеи дешашта вола керттера пачхаьалкхеи инспектор Р. Эльжаев). Пачхаьалкхенга дулх доxкара халкъбоахама нйс бетта план 123 процент кхоачашъяьй районо, шура йохкара —105, фуаш дохкара — 138, тха дохкара —109 процент. Соахкарча цу ханаца нийслича 15 процент дукхагlа даьккхад дулх, шура — 6 процент, тха —20 процент. Районага йита лаьрхlад КПСС обкома, республика Министрий Советеи облсовпрофеи карара кара тела Цlе байракх.

Белгалдаьккхад, хьайбай продукци яккхараи кийчъяраи Урус-Мартановски районо болх дика баь хилар (КПСС райкома хьалхара секретарь А. Д. Кагерманов, райисполкома председатель Л. Т. Миназов, юрта боахама управлене начальник С. В. Дажаев, юртбоахама продукташ эцареи цар дикалеи дешашта вола керттера пачхаьалкхеи инспектор И. У. Закриев, юрта боахамеи заготовкайи болхлой профсоюза райкома председатель С. Э. Ахмаев). Пачхаьалкхенга дулх дохкара халкъбоахама нйс бетта план 110 процент, шура йохкара — 100,2 процент, фуаш дохкара — 123, тха дохкара — 131 процент кхоачашъяьй районо. 1974 шера цу ханаца нийслича 3 процент дукхагlа даьккхад дулх, шура — 4 процент дукхагlа яьккхай цу цхьан ханна доахан, цу даькъе детта доахан а дикка деба а деш.

КПСС XXV съезда баха ма-боаггlара накъабахар духьа яхье баьннача колхозийи совхозийи хьайбаш леладераша шоай деррига низаш тlадахийта деза доаханта дизаи дlайхеи долаш lадаккхийтара, фермай продукци яккхареи кийчъяреи шера халкъбоахама плаии социалистически декхараши толаме кхоачашдара. Толама лард — хьалхалаттарий опыт шерра йоаржаяр.

ПЯТИЛЕТКА КХОАЧАШЪЯЬЙ

КПСС XXIV съезда решенеш кхоачаш а еш, Ачхой - Мартановски района юрта боахама къахьегамхоша толаме кхоачашъяьй пачхаьалкхенга ялат дохкара пхе шера план. Халкъбоахама планагlа 30.030 тонн ялат Даьхен амбарашка чутасса дезача метте, чутессад 31820 тонн.

Социалистически яхь шерра йоаржа а яь, кхашкарча къахьегамхоша лакхъяьй лаьтта леладара культура. Из бахьан долаш лакхбеннаб кхашкара боала хьувкъам. Укх шера йокъал хиннайоллашехьа а, ше белгалъяь хинна рубежаш чакхъяьхай районо: шера халкъа боахама планагlа 6350 тонни социалистически декхарегlа 6500 тонни дохка дезаш хинна ялат 7700 тонн дехкад пачхаьалкхенга.

Иштта кхоачашъяьй сом, тха, фуаш кийчдара пхе шера планаш а. Пхе шера заданел совгlа пачхаьалкхенга бохкарба 3 эзар тонн сом.

КПСС XXV съезда баха ма-боаггlара накъабахар духьа лелаеча яхьа юкъе а баха, дикагlйолча агротехнически ханашка гуйран ялаташ дlаде, хьатlадоагlача шера хьувкъама тешаме лард йолла гlерт юрташкара къахьегамхой.

* * *

Лаьттанцареи хьайбашкареи йоала продукташ дукхагlа яхар духьа лелаеча Ерригсоюзни социалистически яхьа юкъе а баха, Ножай-Юртовски района къахьегамхоша ханал хьалха кхоачашъяьй нйслагlча пятилетка задани. Планагlа дохка дезаш хиннача 2000 тоннана меттел пачхаьалкхенга дехкад 2231 тонн ялат. Планагlа 5980 тонн дlадала дезаш хинна дулх 6045 тонн деннад. 4590 тоннана меттел 4713 тонн баьцадараш дехкад. Иштта тlехкхоачашъяьй шура, фуаш, тха, продукце кхыдола тайпаш дохкара планаш а.

Нйслагlча пятилетка шерашка районе дlахо дегlаденад тхьамка леладелга. Планагlа пачхаьалкхенга 3850 тонн йохка езаш хинна тхьамкий лордаш 3900 тонн ехкай. Из бархlлагlча пятилетке ехкачул 1500 тонн дукхагlа хул.

Планал совгlа дlахо а йохкаш латт продукци. Ер шу чакхдалалехьа кхы а дохкаргда 1500 тонн тхьамка, 4000 тонн дулх, 100 тонн баьцадараш.

Аьттув боацаш хиннача хаоттама хьелаша цlенхаштта халонаш тlаоттаяь хиннайоллашехьа а, доакъарий чlоагlа база хьаеш латт общественни доаханна. 1976 шу долалуш планагlа лаьрхlачул совгlа 300 бежан дутаргда, боахамашкара се доахан 3080 бежанга дlакхоачийтаргда.

КЕРДАЧА БОАХАМА ТОЛАМАШ

Укх пятилетке хьахинна боахам ба «Гойтинский» совхоз. Цун ерригача отраслей экономика дегlаяра а чlоагlъялара а дукха ха яц из. Иштта дале а КПСС XXIV съезда исторически решенеш толамца кхоачашъяра пачхаьалкхеи плани тlайца социалистически декхараши толамца кхоачашдара лоаттабеча къовсаме района кхыча боахамашта юкъе хьалха латтарех баццу совхоза къахьегамхой. Цунна тешал ду карагlдаьннараша. Масала, укх пятилетка 4 шерен 8 беттеи планах 7400 тонн мара дала ца дезача 12887,5 тонн ялат, 45500 тонн яла лаьрхlача 47738,2 тонн шекара свекла пачхаьалкхенна дlачуеннай цу боахамо. Цу тайппара Даьхенна хьалхашкара шоай декхараш толамца кхоачашдир гойтинцаша. Духхьала уж продукташ йохкарагlа 554626 сом цlена пайда хиннаб боахама.

Къаьстта дика къахьегама толамаш даьхар коммунисташа Халидов Таузеи Башаев Хьасанеи кулгаллеча №№ 1, 2 йолча бригадаша, хlара шерра шекара свекла боккха хьувкъам кхебеча Магомадова Седас, Хаджимурадова Доккас, Мальсагова Кисас доаллеча звенонша.

Боккха пайда баьб совхоза хьайбай боахама а. Пятилетка 4 шера 110,7 процент кхоачашъяьй шура йохкара план. Хlаьта дулх — 200,5 процент. Къахьегама доккхий толамаш доахаш хьабоагlа цlи хеза доаркаш Абубакарова Хьади, Ванцуева Зара. Пачхаьалкхеи доккхий совгlаташ — Къахьегама Цlеча Байракха орденаш еннай царна.

Хlанз чlоагlа сихбеннаб свеклаш лелаерий болх. Чуйнна свеклаш хьайоахаш, заводе дlакхухьийташ ба уж. Парте съезда хьалхарча вахте а этта ди тlехьа хьинар совдоахаш къахьегаш я «Гойтинский» совхоза дерригача доакъошкара коллективаш.

С. МАДАГОВ.

Новгородски область. «Урожай» яхача колхоза партийни организаце вlашагlъеллай справочно - информационни центр — Новгородски района болхамашка из пхелагlа яр я из.

Методически совето болх вlаштlехь а боаккхаш лостам телаш йолча справочно-информационни центра керттера декхар — пропагандисташта, политинформаторашта, агитаторашта консультацеш телилга, царна эша справочни материалаш хьакъоастаяри кийчъяри, массово - политически балха хьалха латта опыт вlашагlтохари юкъейоалаяри да.

СУРТА ТlА — (аьттехьара аьрдехьа): методически совета членаш «Урожай» яхача колхоза парткобинета заведующи М. Кисилеваи колхоза ветврач И. Ивановии пропагандистаца Мстински юкъерча школа хьехархочунца Б. Смирновца беседа еш ба.

А. ОВЧИННИКОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Партийни организацешка—отчеташи хоржамаш

ДlАХО ДЕ ДЕЗАЧУН ЛОАРХlАМ БЕШ

МагlалбиКерчa Вознесенскера газ чакхйоахача завода коллективо къаьстта хьинар айдина къахьег пятилетка чакхйоалача укх шера. Цо толамна кхоачашдаьд Сийлахь-боккхача Даймехка тlем тlа советски халкъо котало яьккха 30 шу дизара сийна тlанийца хиина социалистически декхараш. Хlапа коллективе кхы а шерагlа яьржай ийслагlа пятилетка толамца кхоачашъяра, КПСС XXV съезд кердача къахьегама коталонашца белгалъяккхара йола социалистически яхъ.

Уж керда, лакхара декхараш а толамца кхоачашду завода коллективо. Масала, газ чакхйоахараша тlеххкоачашъяьй ийс бетта план дерригача технико - экономически хьоккамех. Планал совгlа арахийцад 20 эзар тонн бензин 67 миллионал совгlа кубометр газ, ийс эзар тонн мехкдаьтта. Планах лаьрхlа хиначул 8,8 процент лаккъяьй къахьегама овсарле, 4 процент тlехкхоачашъяьй пайда баккхара план.

Иштта дика да завода коллектива еррига пятилетка кхоачашъяра хьоккамаш а. 102 процент совгlа кхоачашъяьй валови а товарни а продукци арахецарен из йохкарен план. 103,6 процент кхоачашъяьй къахьегама овсарле лакхъяра план. 824 эзар сома маьха йовхал, электроэнерги, доагор кходаьд.

Укх тlеххьарча цlин шера мехкарча мехкдаьтта промышленноста предприятешта юкъе яьржача Ерригсоюзни социалистически яхье тlехдика хьоккамаш дахарах кхозза призови моттиг яьккхай заводо.

Уж толамаш ша-шегlа хьахиннадац. Цехашка, бригадашка, сменашка шерра социалистически яхь а йоаржаяь партийни организаце хьалхленца завода ерригача коллективо хьинаре къахьегарах хьахинна да уж. Цу яхье хьалкхийнаб заводе итташ, бlаьш балха хьалхле лелаераш. Укх тlехьарча кхаь шера 85 завода болхлочоа еннай «Социалистически яхье коттваьннар» яха знак, пхийттанена еннай «Ийслагlча пятилетка ударник» яха знак. Царна юкъе ба коммунисташ — машинисташ А. Бакчипов, П. П. Попов, операторгаш И. И. Булимов, Л. Школьная, механик А. А. Зандаков, участка начальник А. А. Кушнаренко, кхы дукхабараш. Тахан заводе болх беш ва 135 коммунистически къахьегама ударник, коммунистически къахьегама коллектива цlи лелаю шин бригадо, пхе смено, цхьан участко.

Ийслагlа пятилетка толамца кхоачашъяра, КПСС XXV съезда сийленца накъабахара яьржача социалистически яхье хьалха латт коммунисташ. Завода партийни организацеца 58 парте члени 10 членалла кандидати ва. Царех 73 процент коммунисташ болхлой ба. Заводе эгара лоархlамерча участкашка шоашкара хьожам а луш къахьегаш ба уж.

Балха толамаш хьахиннад завода хьалхашка латта беххтоккаме декхараш толамца кхоачашдеш партийни организаце шерра организаторски а политически - кхетама а болх лелабарах. Тайп-тайпарча формаех пайда а эцаш лелабу заводе из болх.

Наха болх беча моттигашка берриге партийни болх чакхбоаккх партийни группаша. Уж укхаза пхиъ я.

Укх шера завода, цун партийни организацена карагlдаьннача дикачун а вlаштlехьа ца доалаш дисачун а лоархlам бир, дlахо кхоачашде дезаш тlалатта декхараш, балха цийслуш дола кхоачамбоацараш белгалдаьхар коммунисташа укх деношка хиннача отчетно-хоржама собране.

Отчетни доклад яьча завода партбюро секретара Лечаев Салмана, къамаьлаш даьча коммунисташа дукхагlа уйла тlайохийташ дийцар партийни а боахама кулгалдара а балха нийслуча кхоачамбоацарех, уж сихагlа дlадахара наькъех, КПСС XXV съезда сийленца нахъадахара а де дезачох.

Партийно - организационни болх тоабара, коммунистий хьинар айдара боккхача лоархlаме да коммунисташта тlадехка партийни декхараш. Ха а ховш уж коммунисташта дlадекъар, цул тlехьагlа кхоачашдара тlахьожам лоаттабар партбюрос а партийни группаша а массаза а йоакхо е езаш гlулакх да. Партийни балха из оагlув тоаярах дийцар коммунисткас М. И. Соколовас.

— Вай долча хlанз а дlадьиннадац, — аьлар цо—цхьан коммуниста дукхха гlулакхаш тlадехкилга, вож цхьаккха а доацаш воллацехьа. Масала, со а заводерча Шеча жlарга юххьанчарча общества председатель, санитарни дружина командир, пропагандист, энергослужба партгрупорг, завода партбюро секретара заместитель. Царех хlара гlулакх цаl хилча а кхоачам болаш да. Хlаьта керттера производственни болх а ма-бий, цул совгlа цlагlа дезал а ба. Цхьан сага цу массанахьа дlакхача хала да. Цун лоархlам бе а хlара коммунист партийни организаце вахаре хьинаре лакъа лоацаш хургвола хьал вlаштlехьдаккха а деза завода партийни бюрос.

Вай дукха дувц собранешка хьа ца ухача, диэза парте Устав кхоачаш ца деча коммунистех, дувцарал совгlа царна деш хlама дац. Отчетно-хоржама собране берригa коммунисташ хlана бац аьле вlашагlкхет, хlаьта аргlанарча собранешка дукххабараш хьабагlац. Вайна ха деза коммунистий дисциплина ца хилча цхьаккха а болх дlагlоргбоацилга. Партийни бюро декхар да дисциплина телхасраш, устав кхоачаш ца дераш цlенхаштта партийни бехктоккаме оза.

Балха ханах бизза пайда эцарах, цун цхьа минут а зехьа ейча из доккха зе хиларах дийцар электромастера Н. Маликова.

— Цу хьакъехьа вайна зlамига хетар а боккхача лоархlаме да, — аьлар цо. — Дукха ха йов делкъийна столове хlама дуаш. Нах дукха хилар бахьан долаш сахьат тоъац цига хlама даа. Ерригача заводе лаьрхlача дуккха ха зехьа йов из бахьан долаш. 200 моттиг йолаш йоккха столови хьалъеш латт завода. Из укх шера а хьалъяь яргйолаш яц. Вай партийни а профсоюзни а организацей декхар да болхлой ха кlезигагlа йовргйолаш гlулакх вlаштlехьдаккха. Сона хетачох, бакъахьа дар болхлошта делкъийна хlама даа цехашта тайп-тайпара ханаш оттайича.

Белгалдаккха деза цхьаьхха а. Болхлошта эшар lалашдара лерттlа йоакхо яц «Малгобекнефть» НГДУ ОРС-а. Геттара кlезига хул тикашка баьцалдараш.

— Боккхача лоархlаме да лерттlа болх бара эша хьал вlаштlехьдаккхар, — аьлар коммуниста шофера Н. Некрыте. — Цхьабахъда тха автотранспортни цехе из тахханалца да ала йиш яц. Машинаши механизмаши къаьна я, эшача оатхалий кхоачам бац. Тха цехе кхыметтел баркъа хувца а моттиг яц. Моттиг ца хилар бахьан долаш болхлой собранеш а цехе уралатташ чакхйоах оаха. Цу деша йоакхо е еза партийни, профсоюзни организацей а завода а кулгалхоша.

Иштта собране белгалдаьккхар профсоюзни, комсомольски, кхыча общественни организацей балха, газ чакхйоахараша XXV съезда сийна йоаржаьйча социалистически яхьа кулгалделга тоаде дезилга, партийни кхетама болх дlахо айбе безилга.

Пятилетка декхараш толамца кхоачашдара, КПСС XXV съезд кердача къахьегама коталонашца белгалъяккхара коммунисташ, берригa болхлой оарцагlбахара, партийни организаце берригa болх дlахо тоабара наькъаш белгалдоахаш соцам тlайийцар отчетно-хоржамий собране.

Собране хержар керда партийни бюро а аргlанарча городской партийни конференце делегаташ а. Юха а Вознесенскерча газ чакхйоахача завода партийни бюро секретаралла хержар производства начальник Лечаев Салман.

А. БАСИЕВ.

Парте XXV съезд гаргайоздаеча хlара дено хьахьокх Грознерча предприятешка цу[illegible] накъабахара дика кийчо еш латташ хилар.

Из бакъхилар гучадоал Октябрьски Революце орден лелаеча «Красный молот» яхача машинаш еча завода территоре тlа дlатlаваьлча. Шейна кийчдаьча доккхача стендо хьакхайнаду: «Иттлагlча пятилетка сийна вахта йоалл!» Цуна лалла яь хьалхагlа дlаихача вахтий итогаш я.

Аргlанарча партийни съезда сийна

Парте XXV съезд белгалъяккхар духьа хlараяр бетта йолаш ийс вахта кхайкаяьй машинашъераша - дlаихача пятилеткех хlаране сийна. Яхьа условеш оттаяьй, Уйлаяьй машинашъерий къахьегам идеологически lалашбара. Хlара бетта вахтана хьалхашка семинар ю парткомо. Цига агитатораштa дlател вахто сий деча пятилетках лаьца цар дергдолча къамаьлий тексташ, беседаш яра методически хьехамаш ду. Идеологически болхлошта йизза материал лу красномолотовцаша цу пятилетке дакъа лацара хьакъехьа.

Съездал хьалхара вахташ дlайолаенначa дийнахьа дениз итташ беседаши политинформацеши яьй завода цехашка.

Идеологически балха дикагlа йолча формех цаl а хинна дlадоладеннад укхаза производства ветеранаша красномолотовцашта хьалхашка къамаьлаш делга. Заводской радиогаэста тlа а духхьал нах балха боаххкача моттигашка а къамаьлаш дир къаьнагlа болча машинашъераша В. Иванова, Пирогова, кхычар. Цар дийцар юххьанцарча пятилеткашка планаш кхоачашъяр духьа шоаш къовсам миштa лоаттабора, цу хана хьахиннача традицеех, цу хана деиз хиннача доккхийча хувцамех. Къахьегама овсарле лакха йолаш къахьегарца вахташ белгалъяхара тlахьийхар цар болхлой.

Хьалхарча пятилеткана хетаьча вахте заготовительни цехашта юкъе хьалхара моттиг яьккхай продукци арахецара план 103,6 процент кхоачашъяьча, къахьегама овсарле лакхъяьча болат лоаладеча цехо. Цехе кхычарел дикагlа къахьийгад къаьнара производственник коммунист М. И. Зибров керте латтача комплектаце участка болхлоша. Шоллагlа моттиг хьожаяьй кузнечни цеха коллектива.

Болат лоаладераш телар шоллагlчен кхоалагlчен пятилеткашта хетаьча вахташка а. Цига а яьккхар цар хьалхара моттиг.

Вахташ йолаеннача деношка агитатораша беседаш йир завода юхе гlолла бахача красномолотовций цlагlа чу а ухаш.

Укх деношка тематически сайренаш яьй заводской культура Цено. Цу тайпарча цхьан сайрене къамаьл дир производства ветерана Андрей Михайлович Подопригорас. Цул тlехьагlа «Вай-советски нах да» яха фильм хьекхар.

Ю. ПОВАЛЯЕВ.

РЕСПУБЛИКА ПРОМЫШЛЕННОСТО 1975 ШЕРА ИЙС БЕТТА ПЛАН КХОАЧАШЪЯРА ИТОГЕХ

КПСС XXIV съезда решенеш кхоачаш а еш, КПСС ЦК Генеральни секретара повкъоста Л. И. Брежнева экономически дешай хьакъехьарча указанешка хьежжа, КПСС XXV съезда баха ма-боагlгlара и акъа бахара тlехьа шерра социалистически яхь а йоаржаь республика промышленни предприятей коллективаша продукцена реализаци яра ийс бетта план 101,4 процент кхоачашъяьй, цу даькъе Союза доалахьарча предприятеша — 101 процент, республика доалахьарчар — 103 процент, Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совета ведомстваштa чуйоагlараша — 104 процент кхоачаш а еш.

Промышленноста цхьадолча доакъоша арахийна продукци 1975 шера ийс бетта арахийцачул дукхагlа я укх боарамех:

Химически мехкдаьтттахимически	— 6,5 процент;
Машинашъечи металлообработкан	— 8,2 процент;
Хьуни дахчах хlамаш ечи	— 5,0 процент;
Гlишлои материалий промышленность	—19,8 процент;
Кхачан промышленность	—·3,7 процент.

Продукцена реализаци яра план кхоачашъяри предприятешка гlолла производство дегlаяра темпаши хьахьокх укх даннеша:

	1975 шера 9 бетта план кхоачашъяра, проц.	1974 шера 9 бетта хиначох 1975 шера 9 бетта проц.
«Грознефть» объединени	103	76
Вознесенски газ чакхйоаха завод	103	90
Грозненски газчакхйоаха завод	105	132
Карабулакски химически реагентий завод	102	125
«Грознефтехимзаводы» объединени	100,4	102
цу даькъе: СССР 50 шу дизара цlерагlча Грозненски химически комбинат	103	107
«Красный молот» завод	100,4	102
«Электроприбор» завод	102	112
«Нефтегазпромавтоматика» опытни завод	105	122
«Пищемаш» завод	103	116
Г. Ахриева цlерагlа «Электроинструмент» завод	101	108
«Трансмаш» завод	104	114
Электромеханически завод	104	102
Медицински инструментий Гудермесски завод	105	109
Грозненски ремонтно - механически завод	97	98
«Союзавтоматстром» ВНПО опытно-экспериментальни завод	102	125
«Автоспецоборудование» опытно-экспериментальни завод	101	108
«Металлотара» завод	102	103
«Грозэнерго» районни энергетически управлени	100,8	96
«Терек» яха Нохч-Гlалгlай производствении мебельни объединени	101	113
Ермоловски ДОК	104	92
Хьунбоахама управлени	103	109
Ацетонови завод	104	106
Цементни завод	91	2,6-зза
Грозненски аьшкабетонни конструкцей завод	100,9	108
Аргунски цlенош деча йоккхийча панелий завод	104	116
«Чеченингушводстрой» гlишлои управлене Аргунски аьшкабетонни изделей завод	123	116
Гlишлонматериалийн гlишлониндустрен Аргунски комбинат	102	107
«Чечингсельстрой» треста аьшкабетонни конструкцей завод	88	76
Назрановски трикотажни фабрика	110	135
Швейни производствени объединени	106	121
Кога гlирс бу фабрика	104	108
«Консервплодоовощ» Нохч - Гlалгlай производствени аграрно-промышленно торгови объединени	102	93
«Чеченингушвино» производственно-совхозни объединени	102	106
Грозненски дулхакомбинат	105	109
Шурий промышленноста Нохч-Гlалгlай производствени объединени	97	98
Хлебопродуктай Нохч - Гlалгlай производствени управлени	102	100,8
«Чеченингушпромстройматериалы» производствени объединени	100,9	99,3
Республика кхачан промышленноста министерство	104	107
Моттигерча промышленноста министерство	104	111

Промышленни продукце керттера тайпаш арахецалга хьахьокх укх даннеша:

	1975 шера 9 бетта арахийцараш	1974 шера 9 бетта хиначох 1975 шера 9 бетта проц.
Электроэнерги—млн. квт. сахьат	2253	93
Мехкдаьтта—эзар тонн	6907	75
Газ—млн. куб. м.	2382	80
Болат—эзар тонн	26,0	102
Мехкдаьтта аппаратура—эзар тонн	11,6	95
Насосаш	485	79
Тlоанаш хица тедаш йола агрегаташ	64	105
Скважинаш караерзаю цементировочни агрегаташ	430	108
Тракторн прицепаш—эзар	9,8	112
Трансформаторни подстанцеш	1315	107
Электрографически аппараташ	1541	120
Электроинструмент—эзар	158	109
Гlишлош хьалъю кирпишк (колхозашка ер йоацаш)—млн.	136	102
Кlир—эзар тонн	28	97
Гипс (алебастр)—эзар тонн	7,5	101
Аьшкабетонни сборни конструкцеши деталеши—эзар куб. м.	190	100,0
Цемент—эзар тонн	500	2,5-зза
Хьу кийчъяр (колхозашка кийчъяьр йоацаш)—эзар куб. м.	112	97
цу даькъе: хlамаш еш йола хьу—эзар куб. м.	50	106
Херх хьекха хьу (колхозаша кийчъяьр йоацаш)—эзар куб. м.	39	112
Фанера—млн. кв. м.	5,9	102
Дахчан — шолкий плиташ — эзар куб. м.	30,9	95
Тlехьнахьа дувхаду пазата барзкъаш—эзар	178	137
Чухьнахьа дувхаду пазата барзкъаш—эзар	2807	132
Швейни изделеш—млн. сом	35,5	106
Телата кога гlирс—эзар пар	695	105
Дулх (промышленносто кийчдаьр) — эзар тонн	13,4	110
Колбасни изделеш—эзар тонн	4,3	107
Бедала пачхаьалкхен кхоачамех даьккха бежана даьтта—тонн	847	85
Бедала пачхаьалкхен кхоачамех даьккха ганарий даьтта—эзар тонн	7,7	116
Цlенача шурий продукци шурийца лаьрхlача—эзар тонн	42,4	105
Хьаьна нахчаш—тонн	967	95
Кондитерски изделеш—эзар тонн	3,1	96
Маьхки маьхка-булочни изделеши — эзар тонн	54,8	102
Макаронни изделеш — эзар тонн	3,4	115
Консерваш (колхозаша кийчъяьраш йоацаш)—млн. усл. банка	87,3	90
Ний—эзар дал.	925	94
Металлически менгеш—эзар	17,6	104
Шарикови авторучкаш—млн.	3,8	49
Бытовой химе товараш—млн. сом	3,9	111
Мебель—млн. сом	12,3	143

Болат, мехкдаьтта аппаратура, насосаш, цементировочни агрегаташ, электрически инструмент, гlишлошъю кирпишк, аьшкабетонни сборни конструкцеши деталаши, цемент, радиоприемникаш, мебель, бежана даьтташ, консерваш, нахча, шекар арахецара 1975 шера ийс бетта план кхоачакъяьяц.

Культурно - бытовойи боахамех гlулакхашта эша товараш арахецара укх шера ийс бетта план 93 процент мара кхоачашъяьяц, дахача шера цу ханаца нийсдича уж изделеш 4 процент дукхагlа арахийцай.

Промышленносте къахьегама овсарле лакхъяра план 100,1 процент кхоачашъяьй. 1974 шера ийс бетта хиначунга хьежача къахьегама овсарле лакхъеннай Карабулакски химически реагентий заводе — 22 процент, Грозненски газ чакхйоахача заводе — 16 процент, заводашка: «Электроприбор»—14 процент, «Нефтегазпромавтоматика» СПКБ опытни завода—14 процент, «Пищемаш»—12 процент, «Трансмаш» — 14 процент, «Союзавтоматстром» ВНПО опытно - экспериментальни заводе — 15 процент, Назрановски трикотажни фабрике — 34 процент, швейни производствени объединене—18 процент, чхьагlара - коньячни комбинате — 12 процент.

Цуница цхьана къахьегама овсарле лоххьаьй Грозненски ремонтно - механически заводе, Вознесенски газ чакхйоахача заводе, «Чечингсельстрой» треста аьшкабетона конструкцей заводе, шурий промышленноста объединене предприятешка, кондитерски фабрике.

Дукххача предприятеша дукхагlа продукци арахецара бизза пайда ийцабац производственни мощностех, йоаьй балха ха, дукха дlаахийтай бедали материалаши, хlаьта цунах зе а даьннад производства рентабельноста.

1975 шера бархl бетта продукцега дlабода мах лакхбаьб Грозненски ремонтно - механически заводе, А. Шерипова цlерагlча грозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача заводе, «Красный молот» заводе, Г. Ахриева цlерагlча «Электроинструмент» заводе, аьшкабетонни конструкцей Грозненски заводе, «Чечингсельстрой» треста аьшкабетонни конструкцей заводе, рудни йоаца гlишлон материалаш йоахачен чакхйоахачен Карабулакски заводе, Назрановски кирпишкий заводе.

Берригача мехка а санна КПСС XXV съезда сийна къахьегама вахте эттай промышленни предприятей коллективаш.

Нохч-Гlалгlай АССР статистически управлени.

ДикагlЙола опыт—массанена

36 МОДЕЛА—ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ДИКАЛА ЗНАК

Укх тlеххьарча шерашка арахеца продукци дикагlа, дукхагlа яхергйолаш, хозагlа хилийтара массе тайпа формаши методаши производствака юкъекхухь Грозненски швейно - производствени объединене коллективо. 1964 шера дена хадданза терко еш лелабу цо арахеца продукци дикагlа хилийтара болх. Тегаш дола барзкъаш хозагlа, дикагlа, тlалайкеча тоаш хилийтара лоаттабеча къовсаме боккха лоархlам болаш да керда а йовхаш шерра комплексни стандартех пайда ийбар. Цу даькъе шоашта тlалатта бехктоккам дика кхета а беш массайолча участкашка арахеца продукци стандарташа дlа ма-деххара хилийтара еррига шоаl торовацин кхоачамаш оарцагlа даьхад хlамаш тегараша. Хlанз швейни производствени объединене балха юкъейоалаь я 23 стандарт. Хlара стандарт юкъейоалаеча хана технически тlахьожама отдело (ОТК) организационно - технически мероприятей план оттаю. Цу планага хьежжа арахецача продукцена лаьрхlа йола технически документаци кувш. Кердача ГОСТ-а дlалехарга хьежжа швейни изделеши конструкцеши эргайоахаш соаю. ОТК болхлошца семинараш ю керда ГОСТ-аш йовзийташ. Хlара кlирагlа «Продукци дикала ди» долча хана ГОСТ-а дlадехараш миштa кхоачашду хьеж ОТК болхлой. Уж а кхыдола а балкаш дарах арахеца продукци тlатlа дикагlа хул.

Итт шу хьалха Саратовски предприятей опытах объединене балха юкъейоалайир цхьаккха брак доацаш продукци арахецарен из ОТК болхлой тlахьожам боацаш дlаяларен керда метод. Цул тlехьагlа хьаду барзкъа дикагlа хилийтара шийна тlалатта бехктоккхам боккха хилар кхетадора хlара хlамаш тегача швеймотористкас. Хlанз швейни производствени объединене сиха дегlаух къахьегама овсарле, дергаре дега чоалхагlа хул тегача барзкъий конструкци. Цунца дувзадена хlамаш тегараша хадданза кердадараш производствана юкъе а кхухьаш арахеца продукци дикагlа хилийтара, производствени процессаши методаши эргаьхара тlагlертта къовсам лоаттабу.

Хьалха дlаладахача шерашка керда издели арахеца йолаеш хилча цул хьалхагlа тегаш хинна барзкъаш ца тегаш соцадара. Дукха барзкъаш арахеца доладенча мара тоашар цар конструкци. Из бахьан долаш, арахеца продукци дукхаен дикен хилацар. Керда модель производствана юкъейоалара керттера звено лоархlача экспериментальни цехера дlадоладелар брак йоацаш продукци арахецара йола Саратовски метод производствана юкъейоалаелга. Керда издели арахеца йолаеча хана экспериментальни цеха конструкторaша шоай балха юкъекхувл lилманен техникан араглийнараш. Хlара шера объединене предприятешка тегача хlамай моделех 70—80 процент яраш кердайоах. Уж чlоагlъю Ростовски моделей Цlен художественни Совето. Керда моделаш кийчъеча къаьстта дика болх барца белгалбьенна ба экспериментальни цеха конструкторaш В. К. Салай, З. И. Анидалова, Л. И. Белкина, кхыбараш. Цар кийчъяьча моделех деш дола берий барзкъаш дега е тайп-тайпара зизаш долаш хоза да.

Моллагlа керда модель производствана юкъейоалаяра бокъо луш дола паспорт да экспериментальни цехе. Производствении отдел бокъонца хьежа а хьежа цо бокъо ялалца кердача моделах тега доладайтац барзкъаш. Арахеца продукци дикагlа хилийтара боккха бехктоккам тlалатт кийчон цеха коллектива а. Объединене хьадоагlа кlадаш дика да е во да хеар цу цехе вlашагlъелла хlанзарча промерочно - разбраковочни машинаца lалашъяь йола тlахьожама участок. Нагахьа санна стандарташа дlадехарга хьежжа уж кlадаш ца хуле участка тlахьожама коллективо хьаэцийтац уж. Цига могадаь хьайца кlадаш лабораторе дахьийте цар дикалга, атта дуълуш ца дуълуш хиларга, бисар хьадоалаш ца доалаш хиларга хьежжа оцена йолийт царна.

Объединене массайолча участкаша беча балха дикала тlахьожам лоаттабара кийчон цеха балха юкъейоалаяьй хала тарлуш дола кхочамбоацараш, фасон, болхлой тайпан цlи тlайола контрольни лист. Из контрольни лист расчетаца цхьана барзкъаш доахача цехе дlайохийт, из я кийчон цеха коллективо беча балха тlахьожам лоаттабеш яр. Производствении брака учет лелаяра йола цу тайпара контрольни лист я барзкъаш доахача цехе а. Къахьегам кхетамца вlаштlехьбаккхара а арахеца продукци дикагlа хилийтара а дукха болх бу хlамаш тегача цехий коллективаша а. Цига къахьегама овсарле лакхъяра, болхлой хьалаш дикагlа хилийтара эргайоах поточни линеш. Керда оборудовацин дикагlйола технологии производствана юкъе а кхувлаш йоккха овсарле йола потокаш балха юкъекхувларах боккха пайда боалаш хилар гучадаьннад объединене коллективана. Хlанз цига производствана юкъе а йоалаяь болх беш я маlача наькен берийн кочамаш, хачеш хьаяра йола лакха овсарле йолен агрегатно - групповни потокаш. Цар а шоаш предприятена боккхача маьхерен пайданен хилар хьахьекхад.

Швейни производствении объединене тегача барзкъаш хlара процесса тlахьожам лоаттабу, цудухьа нийсденна кхоачамбоацар цу минута дlадаккха вlаштlехьдоал.

Арахеца продукци дикагlа хилийтара бола болхлой материальни безам совбаккхара объединене юкъедоаладаьд сдельно - премиальни алапи телилга. Планагlа тега дезачул дукхагlа цхьоалагlча сортагlа дола барзкъаш тегарашта шоай алапех ах процентагара итт процентага кхачалца премии хьожаю. Арахеца продукци дикагlа хилийтара баьча организаторски балхах доккха беркат даьннад швейно - производствении объединене коллективана. ОТК болхлой тlахьожам боацаш 1974 шера арахийца продукци 97,2 проценти укх шера хьалхарча ах шера арахийцар 97,8 проценти хилар, хlаьта саратовски метод юкъейоалаялехьа арахецаш хинна цу тайпара продукция 82,5 процент мара яцар. Шерагара шерага дукхагlа хулаш латт цхьоалагlча сортах арахеца продукци. Масала, 1971 шера паччахьалкхен планагlа цхьоалагlча сортах йола продукци 95,6 процент арахеца езаш хиначa объединене хlамаш тегараша арахийцар 97,2 процент. Хlаьта 1975 шера арахеца езаш яр 97,5 процент йолча хlацлехьа арахецаш яр 97,9 процент я.

Арахецача продукце дикал тlа-тlа тоаяра малагlча модах дола барзкъаш дикагlа дlадолх хьожаш вай город Грознерча тикашка оттаяьча графиках шоаl дежурство дlахьош хул объединене инженерно - технически болхлой. Наха дика дlаэцаш доацача моделех дола барзкъаш дlахо хьа ца деш соцалу. Шоай барзкъаш дlа мишта долх хьажара кварталагlа цкъа художественни совет вlашагlтох объединене. Цига дакъа лоацаш хул «Росторгодежда» базa викалаш, стандарташтей измерительни техникан паччахьалкхен надзора болхлой, торгови организацей болхлой. Художественни совете барзкъий моделаш га а гойташ шовзткъе бальни системагlа царна оценка лу. 1975 шера шовзткъа бальни оценка еннай 160 модела, царех 21 лакхера категорин 139 модела цхьоалагlа категории елар.

Хlара балха моттиге тlехдика мара продукци ара ца хецара йола Яковлевски льнокомбината ткачиха Смирновас дlайолаяь инициатива хьал а лаьца цу даькъе социалистически яхь йоаржаяьй шиъ-ах эзар болхлочо. Яхье баьннараша тlагlертта къовсам лоаттабу «Профессех дикагlвола болхло» яха цlи яккхара. Хlацлехьа из сийлен цlи яьккха итташ болхлой ба объединене цехашка. Царех ба хlамаш тегараш Молочкова, Макина, Гальтяева, кхыбараш.

«Тlехдика продукци арахецен къахьегама овсарле лакха йолен бригада» яха сийлен цlи яккхара а шерра социалистически яхь йоаржаяьй участкашка, бригадаша. Хьожае а йовгlаш из сийдоль цlи хьожаяьй мастераш К. А. Парсегова, Л. И. Печенюк, Р. В. Жильцова, кхыбараш керте латтача участкашта.

Арахеца продукци дикагlа хилийтара чакх мел яьхача мероприятеша торо хилийтар 1973 шера объединене бархl моделах тегача берий барзкъашта паччахьалкхен дикала знак ялийта. Цох кхоачам баь а ца lеш дlахо а эргайовхаш тоае болабелар хlамаш тегараш барзкъий конструкцеш, уж тегара технологии методаши, лакхбир техническа боарами производства культурен. Паччахьалкхен дикала знак йола хlамаш тегаш ба цхьоалагlча цехера хlамаш тегараш В. А. Сурнева, В. А. Суховерхова, М. Ф. Гунько, № 6 йолча цехара П. У. Муртазалиева, М. Ахмадова, Л. Г. Трескиба, кхы дукха бараш а. Нагахьа санна царех саго арахеца паччахьалкхен дикала знак йола продукци нормагlа йоагlача 35 процентал тlехйоале материальни поощрене фондера 10 процентага кхаччалца премии лу царех хlаранена.

Хlанз Грозненски швейни производствении объединене паччахьалкхен дикала Знак йолаш арахецаш я 36 моделах тега зипа, кlадай, даьре берий кочамаш кхалнаьха кримплена кочамаш, маlача наьха кочамаш. Укх шера хьалхарча ах шера лакхерча категорех арахеца продукци 330 эзар сома маьха йолча арахийцар 823 эзар сома, цу даькъера паччахьалкхен план 249,4 процент кхоачаш а еш. Дlабахача бархl бетта паччахьалкхен дикала знак йолаш арахийцар 91100 гаргга швейни издели. Из хул планагlа лаьрхlачул дукха дукхагlа. Паччахьалкхен дикала знак йолча моделех тега барзкъаш наха чlоагlа хоатташи дика дlаэцаши да.

Арахеца продукци дикагlа хилийтара даьча балхаша дикка тоадаьд объединене дерригa технико - экономически хьоккамаш. Продукцена реализаци яра бархl бетта план тlехкхоачаш а еш, планал совгlа маьхала яьккхар 1074 эзар сома маьха продукци. Дlадахача шера цу юкъа реализаци яьчул 20 процент дукхагlа я укх шера ехка продукци. Къахьегама овсарле лакхъяра задани 11,3 процент тlехкхоачаш а еш, соахкарчул 7 процент лакхъяьй из. Масседолча технико - экономически хьоккамий ийс бетта план а дикка тlехкхоачашъяь хlамаш тегараша.

Цхьабаккъда арахеца продукци ма-хеттара дика хилийтара болх объединене еррига цехашка цхьатарра лел ала йиш яц. Цхьайолча цехашка, участкашка моттигаш нийслу дика йоаца продукци арахецаш, хlамаш тегача технологи телхаеш, стандарташа дlадехар кхоачаш ца деш. Укх шера июль бетта № 5, №3, йолча цехашка арахецача продукцех дукха яр брак йир цига хьожаш хиннача Госинспекцеи: «Росторгодежда» базеи викалаша. Цу цехашка арахеца продукци эсала хилара, бахьанаш дукха да: каст-каста дlа-юха бувлаш хувцалу цигара болхлой, лакха разряд йолча болхлоша кхоачашъеш йола операцеш кхоачашъю цига цхьоалагlчен шоллагlчен разряда болхлоша, лакха квалификаци йола болхлой ца тоаш хиларах. Болхлой квалификаци лакхъяра деш хlама дац, брак йоацаш продукци арахецара йола системаш эргайоахаш тоаяц, брак йоацаш продукци арахецара шийна тlалатта бехктоккам кхетабац хlаране. Иштта къахьегаш хиларах хьалхарча ах шера № 3 йолча цехе арахеца продукци во я аьнна 193 сома рекламаци кхьачар цуцига торгуюши организацешкара.

Цхьайолча цехашка нийслу уж кхочамбоацараш дlададахара, арахецача продукце дикал лакхъяра къовсам лоаттабеча объединене коллективо дерригa ший низаш оарцагlдаьхад lилман - технически прогресс елга сихдара, производства экономически эффективность лакхъяра йола керда резерваши тохкача а КПСС XXV съезда сийна тlайийца социалистически декхараш толамца кхоачашдара а. Цох из бlубенна а я.

Б. КОСТОЕВ,

РЕСПУБЛИКА ХАЛКЪА ТIАХЬОЖАМА КОМИТЕТЕ

ДОАКЪАР КIЕЗИГА КИЙЧДАЬД

Нохч-ГIалгIай АССР халкъа тIахьожама комитета тахкача гучадаьинад гIожен мошен доакъар кийчдара планашна задапеши Наурски района колхозашеи совхозашеи кхоачаш ца яра кхерам этталга. 22 сентябрь тIаккхоачаш ерригача районе йол—48 процент, ча—78, сенаж — 31, силос — 45, баьций хьоар 69 процент мара Iалашдаьдац.

Доакъар Iалашдар къаьстта ледара лел «Россия» яхача колхозе (председатель нов. Понамарев). ГIожен мошен доакъар кIезига хиларал совгIа сенаж вIалла а Iалашъяьац «Притеречный» совхозе (хинна директор нов. Демченко, керттера агроном Кадыров). гIожа доакъар 44 процент я, цу даькъе ча — 26 процент. Сенаж йоллара план кхоачаш ца еш йисай. Наькъа йистошка, сомий бешамашка, комсий кхашка баьцаш хьаккхара торонех лерттIа пайда эцап боахамашка. Тийрка, хий дехкача каналий берда йистошкара берригa эрз хьаккхап. Гаьний тхьоврошаш кийчъяра план 44 процент кхоачашъяьй. Кхачан отходаш во гулъю, царех лерттIа пайда эцац.

Доакъар кийчдара кхайкабаьча бетта 1-гIча сентябре 22 сентябрь тIаккхоачаш ерригача районе йол 4 процент мара кийчъяьац, хIаьта силос 0,4 процент Iалашъяьй. Доакъар лорадара тIехь къовсам лоаттабац. Иштта, «Россия» яхача колхоза йиълагIча севооборота № 2 йолча кхай тIа 115 гектара тIара хьажкIаш чуэцаш аьта гIадамаш дукха доадаьд. Ленина цIерагIча колхоза шурий ферме механизировании хьисапе дIадуллаш Iоухийташ дукха доакъар доаду. Из хьайбаша когашта кIал ухийт. «Красное знамя» яхача колхоза кулгалхоша теркал ца деш дIитарах Херсонски областера хьалена Червленая яхача цIерамашиннаькъа станце 3 тонн ча цIи яьина даьгад. Цу боахама шурий ферме чах дaь аргIаш бухь боаккхаш даьдац, цул совгIа хьайбаша гопахьара йистош йохаяь да. Ленина цIерагIча комсаш лелаеча колхозе бахача наьха коашка дIа-хьа кхихьай йол. Дуккхача колхозашкеи совхозашкеи юкъарча хьайбашца паччахьалкхеп доакъарах кхоабаш колхозхой, болхлой, гIулакхерча наьха доахан да. Доакъара учет ца лелаю, из доаду нах бехктокхаме озан.

Республика кхыча районашка. Херсонски областе доакъар кийчделга ледара леладу Наурски района боахамаша. Иштта «Красное знамя» яхача колхозо Советски районе 200 тонн йол кийчъе йолаяьац. ПланагIа 15 эзар тонн хьаоза дезача 4,4 эзар тонн мара ча хьаэзадап Херсонски областера.

ШоалагIа йийна культураш гIулакх ца деш тесса йита моттигаш цийслу. Ленина цIерагIча колхоза шоллагIча бригаде хий дехкача дIайийнача 108 гектарах 42 гектара тIа цкъа хий диллад.

«Терский», «Притеречный» совхозашка, «Россия», «Красное знамя» яхача колхозашка ледара лел грапулировании доакъар кийчлу цехаш хьалъяра балхаш. Уж укх шера йиълагIча квартале хьалъяьньха эксплуатаце дIаяла езаш я.

Цу дерригача кхоачамбоацараша хьахьокх Наурски района колхозийи совхозийи кулгалхоша партен правительстван указанеш, хIаьта цунца дузазденна КПСС обкомеи республика Министрий Советеи сопамаш дизза кхоачашца делга. Болх вIаштIехьбаккхара ледарлонаш юалийт Наурски райисполкома юрта боахама управлене начальника нов. Лугансков, паччахьалкхен дисциплина йиззa кхоачашъяра боагIа тIахьожам лоаттабац республика юрта боахама министерства (нов. Дышнев).

Наурски райисполкома юрта боахама управлени, колхозаши совхозаши декхарийла я белгалдаь кхоачамбоацараш лоаццача хана дIадаха. ХIара боахама, фермана кхоачамболлаш доакъар Iалашдара де мел дезар де деза. Долаш долча доакъара учет лелаелга тоаде деза, лора а деш дIадолача доакъара тIахьожам лоаттабе беза.

КОЛХОЗАШКАРА ЭКОНОМИЧЕСКИ БОЛХ ТОАБЕ

Партен правительствап решенешка массехказа белгалдаьхад социалистически юртбоахама производство ше тIех хилар хьахьокха езаш хилар, хIаьта эггара хьалха экономически законаш дизза кхоачаш а деш. ТIеххьарча хана экономически службас дукхагIа тIаувз колхозий кулгалхой теркам.

Дувцар да, хIара боахаме кхетамца. Iилман ларда тIа йолаш йолча торонех пайда эцар, пайда баргболча тайпара кхом беш хIара сом дIадахийтар. Боахаме дIадахийта хIара со совленца юха хьахила деза.

Уж принципаш ларде а лувцаш юрта къахьегамхоша халданза къовсам лоаттабу шоай юртбоахама производства экономика лакхъяра. Юкъара боахам лорабу, колхоза рузкъа кходу.

Цу хьалашка колхоза экономист керттера фигура я. Колхоза производственно - боахама балха кIоарга анализ а еш боахама зе хургдоаца наькъаш леха деза цун. Боахама рентабельность лакхъяра тIаберзабаь хила беза цун болх. Керттерча даькъе уйла тIаяхийта еза специализаци яра, доакъошта, бригадашта, отделенешта юкъера боахама чура расчеташ эргайовхаш тоаяра, керттерен оборотни фондаех, капитальни вложенеех дикагIа пайда эцара дешашта.

Хадданза болх беш шийх колхозхой тешаргбола гIулакх де деза экономиста, хIаьта практико хьахьоккхача тайпара из тешам кIоарга анализ еш, баьча балха даннеша мара хилийтац.

Хадданза специалисташца колхоза активаца цхьана болх беш боахама рентабельность лакхъяра наькъаш лех экономиста.

Колхозе дика вIаштIехьъяьккхача экономически служба новкъостал ду экономи яра гIулакхаш кхоачашде, рузкъан кхом бе нах Iомабу. Къахьегама овсарле лакхъю, дIадолача доакъара, ахчаь, материалий йоакхо яйт.

Боккхача лоархIаме да колхозе экономически служба анализа бюро вIашагIйоллар. Цунна юкъе дакъа лоацаш хул агрономаш, механизатораш, хьайбаш леладераш, зоотехникаш, гIишлошъераш, учет лелаю болхлой. Колхоза экономист керте а волаш цу группах боахама экономически служба хьахул.

Иштта вIашагIъеллача экономически анализа бюрос торо хулийт колхоза производственно-боахамеи финансовии балха кхетампа анализ е.

Экономически служба вIашагIйоллаши цун болх тоабеши дика болх бу Шелковской района «Коминтерн» яхача колхоза экономиста Т. А. Деревянкос, Грозненски района 1 Мая цIерагIча колхоза экономиста С. Х. Ахтаева, Ленин цIерагIча колхоза экономиста Р. Д. Гасаньяна.

Халахете а республика массайолча колхозашка иштта лелаш экономически служба вIашагIйоллийтеи цун болх Iилман ларда тIа лелабелгеи. Из къаьгга гуш да Веденски, Ножай-Юртовски, Советски районий колхозашка. Дуккхача колхозашка болаш бац экономисташ, хIана аьлча массаболча боахама кулгалхоша теркал бац экономически служба болх.

Баьча балхах алапи яздеш а дIалуш а кхоачамбоацараш хIана а йийслуш моттигаш я. Баьча балхах нарядаш мишта яздю хьажац бригадираш. Тохкам ца беш нарядашта кулгаш язду. Цу дерригие ца баь болх дIатIаязбе торо хулийт, цунпа цхьана къахьегарах луш дола гарантировании алапе принципаш телхаю.

Экономически балха тIа боккхача лоархIаме да уж кхоачамбоацараш ханнахьа гуча а даьха дIадахар.

ИйслагIа пятилетка чаккхйоалаш латт. Ший боахамо малагIча хьоккхамашца из чаккхйоаккх хар хIара колхозхочоа пайдане да.

Экономиста беча балха массе оагIорахьара новкъостал дича юртбоахама производство экономически ларда тIа дегIаяьхьала торо хургья.

А. БУХТИЯРОВ,
экономист.

Съездагара — съездага

КЪАХЬЕГАМА ТОЛАМ БОАККХ

Тхабар боккха боахам бац. Дерригa а шиъ эзар гектарага кхоаччаш оахам ду лаьтта мара лаш тха совхоз-техникума доалахьа. Цхьабакъда, цу лаьттана доагIгIача бесса, агротехника бокъонаша ма-яххара механизатораша а кхаш леладераша а гIулакх дар бахьан долаш хIара шера дика толамаш даха вIаштIехьадоал тха.

Ма-дарра аьлча, тха совхоз-техникум бархIлагIа пятилеткa чаккхйоалаш мара йиллаяц, цудухьа тхой балха лоархIам ийслагIа пятилетка хьахилча леиз бу оаха. Яндарерча бригадера механизатораш дика ийсбаларах, цар шоаш кхо ца беш хьиннаре къахьегарах шерагара шерага лаьттанцара йоала продукташ дуккхагIа яха из кхоач тха. Иштта, масала, совхоз-техникум вIашагIъеллача хьалхарча шера хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 14 центнер мара ялат чудаязар оаха, хIаьта дахача шерашка 20—25 центнер даьккхад.

Iилмана, толашагIча опыта керда карагIдийннараш балха юкъе а кхувлаш тха специалисташа, звеньевойша, механизатораша берригa низ оарцагIбаьккха къахьегарах совхоза коллектива вIаштIехьадаьлар паччахьалкхенга ялатн генараши дохкара ийслагIча пятилетка план диъ шера кхоачашъе. ПланагIа 45000 центнер йолаш Даьхенна оаха дIаделар 45470 центнер ялат, хIаьта генарий дукха хIама ца эшш ши шиъ пятилетка кхоачашйир оаха.

Укх шера иттлагIча пятилетка чотах къахьегаш бар тха кхаш леладераш. Хаоттама хьалхаш ахархошта аьттув боацаш нийсденна дале а, цхьайолча культурай хьувкъам во хиланзар. Кхы а IотIаккхийттад 15 эзар центнер гаргга ялат. ИттлагIча пятилетка чотах дIаденнад бIаьш центнераш генараш.

Дулх дохкара пхе шера план а укх бетта кхоачашхургйолаш я тха. Укх деношка яхар санна доам тIара цIадоаладергдолаш 50 бежан да. Царех хIаране дезал 400 килограммага дIаккхочаш я. Уж дIачу а денна кхоачашъе лерхI оаха паччахьалкхенга дулх дохкара пхе шера план.

Уж толамаш ши-шегIа хьахулаш дац. Уж хьахул виззача дас санна шийх тийша дIадениача моллагIча хIаман лерттIа доал деш, доккхачуча зIамагIчун а кхом беш тха мара механизаторо, хьайбаш леладечо, иштта кхыча болхлочо хьиннаре къахьегарах.

Сона цIераш яха лов Даьхенна ялати генараши дIадалара пхе шера план ханал хьалха кхоачашъяраи хьайбай продукци алсамъяккхараи тIехьа лоаттабаьча къовсаме кIаьдбалар фул ца ховш, шоай беррига низ дIалуш къахьийгача наьха.

Лаьттанцара хьайоаккха продукци дуккхагIа хилийта дибийса ца къовсаш, шоаш кхо ца беш къахьийгар Къахьегама Цlеча Байракхех «Знак Почета» яхен орденаш лелаеча комбайнера Кансигов Муса. Цо сийленца кхоачашъяьй ялат хьаккхараи ардаран йола ший пятилетка. Иштта дика толамаш даьхад укх пятилетка дIадахача диъ шера вIаштта хIара гектара тIара 13—17 центнер генараш чуийцача звеньевойша - механизатораша Часыгов Пашаси Евлоев Юсупеи. Цар къахьегам а вай правительства белгалбаьккхаб орденаши медалаши яларца.

Тха совхоз-техникума коллективо сий деш ва башха дика механизатор, хьажкIаш лелаеча звено кулгалхо Котиев Дауд. Йокъал эттача укх шерагара дIаиькхача, пятилетка вохх цхьанна а шера оксавац из хьажкIаш кхера планаши социалистически декхараши кхоачаш ца деш. Духхьал цхьа хьажкIаш хьалкхеяь Iаш Дауди цун звеноцара механизатораши. Эшаш моттиг хилча уж болх лаьтта аха, ялати кхыйола культураши дIае, вохх звеношта новкъостал де, хьиннаре дакъа лоац хьувкъам чуэцача. Даьхен рузкъа алсамдаккха гIерташ Котиев Дауда хьийга къа зехьа лайнадац. Вай правительства цунна еннай Къахьегама Цlеча Байракха орден, хIаьта цун звеноцара механизатораш белгалбаьхаб Сийлен грамоташи мах бола совгIаташи даларца.

Хьайбаш леладеча ферме а кIезига бац социалистически яхье хьалхле лелаераш. Доахангара шура дуккхагIа яккхара тIехьа лоаттабеча къовсаме шоашкара хьоккхам е гойташ къахьегаш ба доярках Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутат Китиева Люба, Гандарова Луди, Галаева ПаьтIамат, кхыбараш. Цар лаьрхIад шоай группашкарча доахангара шура яккхара укх шерара декхараш Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 58 шу дизарга кхоачашде.

Хьоаха ца бича Iелаш хьувкъам чуэцача, ялат дIадувча, доакъар кийчдеча, хьиннаре дакъа лоацаш, хIара шера шоай планаш а декхараш а кхоачащдеш хьабоагIа тха шофераш Р. Мальсагов, А. Хамхоев, И. Тутаев, кхыбараш.

Ала деза, ийслагIча пятилетка шерашка тха механизаторий, кхаш леладерий къахьегама овсарле лакхъеннилга, цунга хьежжа тIаккхийттад алапи а.

Массехк дош ала безам ба са тха техникумах лаьца. Дукха ахча къоастадаьд тхона паччахьалкхено керда гIишлош хьалъяра. ХIанз йистейоалаш латт дизза вIаштIара яь дешара корпус. Из хьалъяь яьлча тха йиш хургья цкъа хьаэцаш 320 дешархо хьаэца, хIаьта хIанз хьаэцар 230 саг мара вац. Ерригa тха совхоз-техникуме хIанз очно дешаш 700 саг ва, заочно — 400 саг.

Кагий нахи мехкарийи дика специалисташ болаш арахецара шоай беррига низ, хьаькъал дIалуш хьехаш ба деша даькъа заведующи Албаков Юсуп, отделене заведующи Знаменская Евгения Ивановна, хьехархой Чабиева Ида Тимуровна, Парижева Тамара Султановна, кхыбараш.

Дукха гIулакхаш чакхдаха лерхI оаха юрта бахача наьха вахара хьашташ кхоачашдеш. Яндаре хьалдергда 300 моттиг йола культура ЦIа, хIанз проект оттаяь йоалаш латт цун. Иштта хьалъергья бани, 50 квартира йола цIа. ХIаьта 32 квартира йола цIа хьехархошта лаьрхIа хьалдаь даьннад. ИттлагIча пятилетке йолаергья шурий комплекс, тракторни бригаде — механически мастерске.

ХIанз тха механизатора сихдаь лаьтта оахаш, гурахьа дув ялат дIадувш, доакъар Iалашдеш къахьегаш ба. Уж балхаш дикагIча хапа чаккхдахара йоакхо ю тха партийни а профсоюзни а органнзацеша, совхоза специалисташа, хIаьта тха агитаторашa шоай дIайхача дешаца ахархой оарцагIбоах КПСС XXV съезда сийна йолча къахьегама вахте керда толамаш даха. ХIаьта цар уж доахаргхиларах тхо шек а дац.

М. ЦОКИЕВ,
Назрановски совхоз - техникума директор.

Болх сихагIа лелийтара...

Массайолча участкашкара комсаш чуэцача хана къаьстта дуккхагIа хул Наурски района «Победа» яхача комсаш лелаеча совхоза заводерча лабораторе болх. Анализ ца эцаш цаI лафет, автомашина чакхъялац укхаза.

Проходной латтача таразах тIехъяьиначa комсаш тIаре шекар мел доал хьожаш анализ эц Гук Валентинас. Цул тIехьагIа комсаш лабораторе хьалчухьу. Царех мел мистал йоалл, царех яьккхача сокх мел дрожжи тоха безаргба хьож лабораторе болхлой.

СУРТА ТIА: лабораторе заведующи Лопатина Любовь Михайловна комсий сокх мел мистал йоалл хьожаш я.

Т. АРЧАКОВА сурт.

Машиннаькъахой толамаш

КПСС XXV съезда сийленца накъабахара социалистически яхье а баьина дика къахьег укх деношка грозненски вагонникаша. Массе тайпара ремонт яра йола ийс бетта план ханал хьалха кхоачашъяьй, 7 процент совгIа лакхъеннай къахьегама овсарле, дикка лохбеннаб ремонтага дIабола мах. Цистернаша ремонт еш латташ йоаккха ха кIезигъяр бахьан долаш эзараш вагонаш мухьаш тIадотта ханал хьалха мукъаяьннай.

Къахьегама овсарле лакхъяра керттера резерв производственни процессашта механизаци автоматизаци яр я. Цу даькъе боккха лоархIам болаш ба рационализатораша беш бола болх. Ер шу доладелча гIоне цхьа бIаьинел совгIа рационализаторски предложени юкъейоалаяьй.

ДикагIболча производственникех ба вагоний осмотрщик Вакуленко Петр, цистерний промывальщикаш Алиев ЯрагIи, Саврин Григорий, слесараш Эздиев Муса, Начхоев Руслан, Епифанов Николай, иштта кхыбараш а.

Грозный станце вагонашта технически осмотр еча пункте толамца балха юкъехьош я Московски машиннаькъа Перово станце вагоний вокккагIволча осмотрщика М. Батина кийчъяь йола вагоний буксови узлаш йохар гучадаккхара йола керда метод. Хьалхарчарца из дикагIйола опыт Iома а яь ший балха юкъейоалайяр къахьегама ветерана вагоний воккхагIча осмотрщика Джамалдинов Вахас. Тхьо шу совгIа ха я Вахас из болх бу. Цу юкъа дика Iомаяьй ший профессе къайленаш. ХIанз къахьегама ветеран ерригача коллективаца цхьан КПСС XXV съезда сийленца накъабахара йолча къахьегама вахте а этта болх беш ва.

* * *

КПСС XXV съезда даха маьоагIIара накъадахар дукха яьржача социалистически яхьа хьакъехьа КПСС ЦК баьча социама жоп луш Грозненски локомотивни депо тепловозникаша хьалха тIаийца хиначул доккхагIа социалистически декхараш тIаийцад. Мухьаш дIа-хьа кхахьара шера план 20 декабрен пхе шера план 1 декабрен кхоачашъе дош деннад цар.

Шоай дош кхоачашдара тIатеIIа къахьегаш ба тепловозникаш. Ийс бетта план 105,2 процент кхоачашъяьй, бархI бетта планал совгIа 70 эзар сом пайда баьб.

Локомотивни бригадаша поездий диспетчерашца, движенашца, вагонникашца цхьа барт а болаш укх кхаь квартталагIа 130 деза мухьаш тIадола состав дIа-хьа йигай, нормал совгIа 850 эзар тонн мухьаш дIа-хьа дихьад.

Социалистически яхье хьалха латташ хьайоагIа ВЛКСМ 17 съезда цIерагIча комсомольско - кагирхой колонна В. И. Стояльцева кулгалдеш йола локомотивни бригада коллектив.

Ударни хьисапе дIахьо къахьегама вахта тепловоза машиниста В. Магомадов кулгалдеча локомотивни бригадо. Цу коллективо къахьег декабрь бетта чотах, ялх тонн дизельни доагор кходаьд, планал совгIа 12 эзар тонн мухьаш дIа-хьа дихьад. Иштта дика къахьегама толамаш доах укх деношка А. Вартамов, А. Должанский, С. Истамулов керте латтача локомотивни бригадаша а.

Г. АНОХОВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ЭФИОПИ: ЛАЬТТА — АХАРХОШТА

Эфиопе столицана — Аддис-Абебана гобаьккха латтача лоамаш тIа гIолла догIаи мор-ха лел. Африка цу районе хIанз догIаш делха ха я. Ахархой диъ саьна кхаш а даь йийкъача, Аддис-Абебапа гонахьарча довкъий баьццарча босеша сутаръяьина чуув тIоадал. ДогIашка хьежаш сагота баьгIабар эфиопски ахархой. Массехк шера вIаштта лаьттача чIоагIача йокъало доккха зе даьд юрта боахама, маькха чIегилг йоацаш бисаб бIаьш эзарех нах.

Цхьабакъда йокъал — укх тIеххьарча шерашка Эфиопе юрта боахаме эттача аьттув боацача хьала алхха цхьа бахьан хинна Iац. Юртбоахама продукташ яхара новкъарле яьй архаични, феодально-помещикий порядкаша. Африкана йолча ООН Экономически комиссе даннеегIа, ерригa Африка а кхаба йиш йолаш хинначa Эфиопера юртбоахама производство укх тIеххьарча шерашка юкъера лаьрхIача хIара шера 2 процент кIезиглора.

Юрта боахамера хьал хувцз торо хиннай Эфиопе антифеодальни революци яьчул тIехьагIа. Соахка 12 сентябре кепатеха арадаьккхача кердача режима эггара хьалхарча документех цхьанне тIа белгалдаьккхадар халкъа гIулакха, эггара хьалхарча аргIанна мехка бахача нахах 90 процент болча ахархой гIулакха социальни стройна овлангара дениз хувцамаш данза дарг ца хилар.

Юрта социальни лардаш хувцача, хIаьта долче, юрта боахам айбеча а хоздамболлаш дола дакъа лаца дезаш я укх шера март бетта хьаккхайкаь аграрни реформа. Цунга хьежжа дерригa лаьтта халкъа юкъара доалахье и аьина хьаккхайкадаь а ахархошта дIадала дезаш а да. ХIанз частни пайда эца йиш йолаш дац 10 гектарага кхаччалца дола лаьтта мара, из а дац, нагахьа санна из долаш бараш духхьал шоай цIен низаца цу тIа болх беш хуле мара.

Мехка Iаьдал леладеча хана йолча тIема административни комитето (ВВАК) вIаштIехьдаьккхад «Цхьана гIулакхаш а леладеш дегIаахар» яха дерригача къаман юкъара кампани чакхйоаккхилга. Цунца дувзаденна юрташка яхай студенчески отрядаш, массехк итташ эзараш кагий нахи мехкарийи. Цар ахархошта йовзийт цар граждански бокъонаш, новкъостал ду энжелца, цамагарашца, моцалца къовсам лоаттабара.

ХIанзле массе метте шоай гIулакхаш чакхдоахаш я даьттан реформах йола декрет чакхъяккха керттера болх тIабилла ахархой ассоциацеш. ВIашагIъеллай цу тайпара 16 эзар совгIа ассоциаци. Царна юкъе вIашагIтехаб кхо миллиони ах миллиони бола хьалха йоалагIа лаьтташ ийдаьраши батракаши. ВВАК-а фуй удобренеши тел царпа, финансовии технически новкъостал ду.

Толаме болх беш да хьалха паччахьа дезалхой, аристократий, кхыча мехкашкарча бизнесмений доалахьа хиннача йоккхийча поместешка вIашагIдехка паччахьалкхен боахамаш. ХIанз госхозашка болх беш 55 эзар гаргга саг ва. 90 эзар гектар долча цу боахамий кхашка болх беш я советски яраш а йолаш 1000 гаргга трактор. ХIанзарча Iаьдалаша лоархIачох, паччахьалкхен боахамаш чурча гIулакхаштеи арахьарча рынканеи ялат, боамби, шекара эрз, даьтта доаха генараш, кофе, кхыйола продукташ лоаттаераш хиина ца Iеш, берригача юрта боахама модернизаци ю база а хина дIаотта деза.

Цхьабакъда массава а вац эфиопски юрта хулаш дола дика хувцамаш дего къоабалдеш. Феодальни аьлингаши цар илдалархойи къаьнарча порядкай гадаккха дIаувтт (цхьаццайолча моттигашка кхыметтел герз кара а ийца), духьале йоацаш лаьтта хьахеца ца а тугаш. Эфиопе кIерамзлен низаша — ахархоша хьиннаре новкъостал а деш — герз IоийIду реакционерий бандашта тIера.

Реакце духьале кагьяра, феодально - помещикий система овлангара дениз дIаяккхара, ахархой хьал-торо тоаяра хIанзчул тIехьагIа де дезаш дукха хIамаш да мехка демократически низий.

Ю. БЕСПАЛЬКО,
ТАСС корреспондент.
Аддис-Абеба.

Шоай экономически политически бокъонаш бахьан японски къахьегамхоша лоаттабу традиционни гуйрийнара къовсам дIаболабеннаб. Укх шера цIаккха ца хиннача тайпара халача хьалашка хул болхлой демонстрацеш. Мехка кIоарга экономически кризис эттай. Производство кIезигъю, предприятеш дIакъувл, бе болх боацараш дукхагIа хул.

СУРТА ТIА: Токио улицагIа болхача демонстрантий колонна.

Е. ЗАЦЕПИНАЙ сурт.
ТАСС фотохроника.

ШОВЗТКЪА МОХК МАРИЦА БЕРДАШТА ЙИСТЕ

Къаьнара Пловдив — йоккхалгеи лоархIамгеи диллача Болгаре шоллагIйола город. Цхьабакъда шера цкъа из берригача мехко теркам тIабохийташ хул аьнна ала йиш йолаш да тешшаме. ХIара шерара Пловдивски ярмарка — къамани дунен халкъашта юкъерчен масштаба событи. Болгарена коммерчески лоархIам боккха болаш я из, цхьабакъда пловдивски торгови форума маIан дикка шерагIа да. Машарен доттагIален духьа еш йола торговли — «Пловдива» массазара девиз, хIаьта Марица аьрда оагIорахьарча берда тIа дуккха вIашагIкхетараши корта бола къамаьлаши хулаш дола хьал а да бокъонца Хельсинке яьча исторически решенеша ма яххара.

Сайрийнара ярмарочни город, нагахьа санна лакхера цунга хьежача, макета-карта тара я: павильонаш гуш яц, боадоне сийрда йоагаш мехкий цIераш мара яц. ХIанзарчоа шовзткъа ба уж. Англии Швеции, США а Греци а Голланди, Инди, Бразили Бельги, вежарашха дола социалистически мехкаш хIаьта а вета а цига долаш ма дий. Укх шерa керда «цIераш» а гучаяьинай цу карта тIа: Канаден Сенегали. Пловдиве укх шера духхьашха еная Гонконга фирмаш.

«Дунен тIа цхьаькха ярмарка яц Пловдивски яр санна оаха каст-каста дакъа лоацаши цига долхаш санна цIенхашта тхо кийчлуши, — аьлар М. Нигамвалас, выставкерча Инде павильона директора.— Цун маIан да, Болгарех оаха доттагIал дола мохк а Индена Iалаьмате лоархIамера торгови партнер а лоархIаш хилар».

«Пловдива» авторитет дунен халкъашта юкъе хадданза лакхлуш хилара тешал ду Ливана павильона директора Л. Фарсуна а: «Тхоай экспозици хIара шера шеръю оаха — йоах цо, — хIана аьлча тхо дог тийша да, Пловдивски ярмарка тIа-тIа дуккхагIа дунен халкъашта юкъерча тоговле лоархIаме центр а хина дIаотташ хиларах».

Вежарашха цхьана гIулакхаш леладарен вIаши дагардараш доттагIал тIехь кхетадарен идеяш къаьгга хьахьекхай эггара боккхагIболча ярмарка доакъашхоша — вежарашха долча социализма мехкаша гойтача экспозицеша. Из я социалистически экономически интеграци кхоачашъеш хилар хьахьоккхаш йола ший тайпара панорама. Чехословаке, ГДР-о, Польшо, Румыне, Венгре, Болгаре шоай павильонашка шерра гойт шин оагIорахьара санна, иштта дуккхача оагIорахьара а цхьана гIулакхаш леладара ларда тIа чакхйоахаш йола СЭВ-а Комплексни программа материально хьахьокхара кеп йола продукци.

Социалистически экономически интеграце тема хьахьокхаш да Советски Союза павильона сурт а. Из хьахьекхай цун композице ше а массанена хетачох, укх шера къаьстта куцехьеи хозеи хиларца белгалйоаккхаш кийчъяь из хиларо а. СССР павильоне бархI эзари ах эзара хIана яц аьина экспонат я. Из — 560 промышленни предприяте продукци. Товарий диапозон геттара шера я. Числовой программин упраалени йолча станокашкара яьина беккхашкеи халкъо кара яьча хIамашкеи кхаччалца. Iалаьмате чIоагIа хьашт долаш я вай экспозици. Ярмарка вIашагIкхета йолалуш мара яцар, хIаьта хьалхарча денношке а СССР павильоне вера бIаь эзар гаргга саг.

ДIайолаеннача традицега хьежжа ярмарка хьаеллача дийнахьа Советски Союза павильоне вера БКП ЦК Хьалхара секретарь Тодор Живков. Советски журналисташта ше интервью луш цо хьакхайкадир, укх деношка ярмарке боагIаргбола берригa болгарски гражданаш советски павильоне чуоттаиза дIагIоргбоацилгах ше дог тийша хилар. Из-м кхетадеш а да: ерригача Болгарена ма хой, Советски Союзо Iилма-технически революце хьалхара моттиг лоацилга, хIаьта шаккхе мохк вIашагIбувзаболийт вахара дерригача доакъошка вежарашха айхха леладеча гIулакхаша. Тхона хов, белгалдаьккхар нов. Живкова, Советски Союзо ший промышленноста телараш моргаш йола машинаши технологически документаци тхоашта телга. Цудухьа да советски павильон болгарски гражданий теркама юкъмоттиге латташ а уж цунца чIоагIа хьашт долаш а хилар. Болгаре оалаш да, хIаьта из кIоанолг хинна дIа а дахад, белгалдаьккхар нов. Живкова, Советски Союза таханара ди — из Болгаре кхоанара ди...

ХIаьта Болгаре таханара ди миштад? Цу хаттара дог тешадеш жоп лу укх шерарча ярмарка даьй къаман экспозице. Цунгара, бокъонца книга чура санна, хьагу хIанз чаккхйоалаш латтача ялхлагIча пятилетке болгарски халкъо даьха доккхий толамаш. Дуккхача болгарски павильонашка хьокха оттаяьй вахара дерригача доакъошка Болгарена карагIдувла хIамаш геттара дика дувцаш йола эзараш экспонаташ. Керттера моттиг лоац укхаза машинаш еча промышленноста, металлурге, электроника, электротехнике, издeлеша.

Н. ФЕДЮШОВА,
АПН спец. корр.

ЛОНДОН. «Iалаьмате сиха мукъабовлийта политически гIулакхашта чубехка чилийцаш!», «Соцаде Чиле нах луьцилга, кхалнахан бераштеи низаш делга!» — цу тайпара плакаташ бе а доахкаш баьхкар дуккхача пикетий доакъашхой Чилийски посольства здапена хьалхашка (сурта тIа). Уж баьхкаб укхаза патриоташта дIахо деш долча низашта шоаш духьала хилар, паргIато бахьан чилийски халкъо лоаттабеча майрача къовсама шоаш тIехьа хилар дIакхайкаде.

Посольства хьалхашкара пикетировани яьй Великобритане компарте, мехка дуккха чахь юкъе боагIача общественни, кагирхой, профсоюзни организацей инициативах.

И. МЕКУРИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

ШИРАЧА ЗАМАЛАХЬАРА «СУРИЙ» ПАЧЧАХЬАЛКХЕ ЙОЛ-ХЬОГІ ИЗ?

«Х — XII-гІа бІаьшеренаш Къилбаседа Кавказа историе чухь политически консолидаце ха, эггара дукхагІа тІема-политически хьинар айденна ха хиннай. Цхьабакъда XII-гІа бІаьшере юкъеяхачул тІехьагІа гучаювла йолалу центральни Іаьдал мелдаларен децентрализаци чІоагІъяларен, баха нах феодальни хьисапагІа бекъабалара юххьанцара белгалонаш...» Са коллега — исторически Іилмай доктора В. А. Кузнецова — яь из лоархІаме вывод дукххача даннешца бакъъяь я. ХІаьта тахан аз къоалам бе боллар цуьна духьала вала лаьрхІа вІалла а дац. Из сона дагадехад дукха ха йоацаш юха а Нохч - ГІалгІайчен цхьан миІинге се нийсваларах. ХІаьта хІанз со цхьаккха дича а Іелургвац сайна зеденнараши дагадехараши ца дуйцача...

...Бакура Ростове бодача автомобилий наькъа тІара массехк километр мара гаьна йоацаш, хьу тІайолча довкъашта нийсса кІал, Назрановски района территоре тІа паргІатта яьржа яда гІалгІай юрташ СурхотІен Іаьлий-Юрти. Археологий наькъаш дукххача шерашка царна юстара гІолла ихад, цудухьа цитара ширача замалахьара гІирсаш ца довзаш я дисад. Вешта, деррига а аланзар аз из нийса! Уж дайзадац Іилмахошта, хІаьта гонахьарча юрташка бахача наха шоашта-м шаьра довзаш хиннад уж. Къаьнарча городищай орошн саьнгараши, хьалдаь боарзаш, хаде уьттадаь гувнаш цига белгалдаьнна моттигаш хиннай. Ноахалгара ноахалга ювлаш хьаьхкай парца ювзаенна легендаш, преданеш, иллеш. Из «цІенъюккъердар арадаьккхад» СурхотІарча юкъерча школа директора М. А. Аушева. Образованега диллача филолог, энтузиаст-краевед волча цо районни газета тІа массехк очерк язъяьй шоай юрта хьалхарча ханах, хадданза лисьмош ахийтад тхога. археологашка, хІаьта массехказа ше вена а хиннав Грозне. Цу тайпара дехараши хоамаши дукха хул, хІаьта а, хьа ма кхаьччинге а уж теркалде ха массаза а хилац — кхоадац тхо. ЦхьадолчахІамаех тхо ца тешаш а нийслу моттигаш: хоамаш бакъдолчара хьаарздаьнна деце. хабараш сов Іотlаднийтте хул. Иштта цу хана а висар со ма аьлла а СурхотІа хьал ца волаш. Археологаш М. Х. Багаеви М. Х. Ошаеви хьалхагІа баха хиннаб цига. Царна хетаденнараш белггала дар: лакхе йийцача юрташка дукха я хьалхагІа йовзанза хинна ширача замалехьара объекташ, хІаьта царна лаьрххІа уйла тІаяхийта а йоагІа. Цу ханна хьакхаьчар са эргІе, а. Цу хана студенташ, цул тІехьагІа Іилмай болхлой хиннача Т. С. Магомадована, Х. М. Мамаевца, А. А. Даутована, В. А. Петренкова цхьана 1970 шера бІаьстан юххье СурхотІа кхаьчар со. Е чакхбала сянна хьеккача михо а. с дерзагІо целхача догІо а юха ца совцадеш дукха лийлар тхо тІаьда топпар хьувш археологе цхьан памятникагара вокханга ухаш. Сийрдаьнна Аушев Мувсай юхь бІаргаго езар цу хана. цхьадолча даьхе кхыметтел Іоттар а еш — «Хьадувцал, дехке даьннадий шо даьхка?» аьнна цо даьча хаттара «Дехке ваьнинав, хьалххагІе а укхаза ца вена... аьнна цІенача дег тІара аз жоп деннача хана...

Иштта дІадолалир моттигера памятникаш Іомаде. Цул тІехьагІа дуккхаза а тохкамаш де хьалъихар, лаьрххІа моттигаш оахкаш ханаш яьхар, юрташка бахача нахаца дукха къамаьлаш дир. лаьрххІа цу гІулакха арахийца литература Іомадир. Юххьанца эггара хьалха зеденна хІамаши выводаши хІанзле а ювшна мегаргья.

...Юкъера бІаьшеренашкарча йоккхий къилбаседа - кавказски городищай список селя йоккха а яц: цхьа иттех ма. Кубане — Нижний Архыз, Пятигорье — Рим - Лови, Черсашкахьа — Хамидиев, Старо-Лесскенски, ХІирашкахьа — Верхний Нижний Джулаташ, вай республике — Алханкалински. Кертерча даьхье уж я-кх уж ерригаш а. Массанахьа а яхар мо, цу йоккхийча городищех хІара яр цунна гонахьарча кагегІча чІоагІаленийи гуччахьарча гІирсийи центр я, цхьана лаьрхІача шоай бІарчча къаьст - къаьста моттигаш а хулаш. Археологашта хетачох, уж гІирсаш иштта, цхьанахьа гуллара бахьанаш крае цу хана тІемаш деш хинна хиларах а гІулакх феодальни доалахьенашка доалача хана классови обществагахьа эза нах территориальни общинага бовларах а латт.

Бокъонца цу тайпара центр яр тохкача районе оаха белгалъяьккхар а. Цу бІаьшеренашка «Алания» оалаш хиннача дуккхача племенай паччахьалкхен доазонашта юкъедоагІаш хиннача Предкавказья даькъа тІарча хьалхагІа яйзача моттиге цхьаннел а эсалагІа из хуле тамаш я.

Керда хьайнйллача памятникий группа район моттиг дика хержа йилла хиннай. Малхбузени къилбаседени оагІорахьа Шолжа атагІе я цунна, малхбоалехьа — Эса чІоже, къулбехьа — Іаьржача лоамашта юхера хьу тІайола довкъаш. Іаламо хьахилийта доазонаш дика уйла яь хержа а гобаьккха ха ду пункташи йоккха йоаца городищаши оттаяь дика чІоагІъяь а хиннай.

Гонахьа ха ду чІоагІаленаш лаьтта городишаш дуккха а шерагІа хиннай Мурад-Боарз, Чух-Боарз, Ачим-Боарз — иштта я царех цхьаярий цІераш. Айеннача тІа а гобаьккха даьха кІоарген (7—8 метрга кхоачаш) шерен ораш долаш а я дукхагІъяраш. Моттигаш ахкарах гучабьлар дуккха массе тайпара доггмаш тІадола топпара пхьегІаш, хьайбай тІехкаш. хьаьхача пеший йистош чуйоахка сома (2 метрга кхоачаш) культурни тІоа. Цу дерригача хІамаша тешал ду гаьнча хьалхагІа денз укхаза нах баьха хилара. Иштта из хьахьокх лаьтта кІал даьхача доккхийча лахьташа а. ЛаьттантІа цхьаккха белгало йоацаш дола уж бІарга къайла. Цхьабакъда лаьттана кІалхарча хьаьхача тховно лайнадаи тІадижача сомаза лаьттан дозал. е лахьта тІа гІолла трактор тІехъяьннаяле а, е лаьттан такилгагІа эзарза нах дІа-юха тІехбийння бале а — моллагІа цхьа низ Іаьткъаб цунна... Цу хана лаьттах даьккхача лахьтан тхов чухийрцаб. цудухьа лаьтта Іоцутеlад кІоарга кІоаг а хулаш. бух боаца гІувнаш я яхаш унзаре хабараш хьа а хозийташ. Кхыча тайпара а нийслуш хул: лоамара доагІача хин тоатолго е хиво Іаьржа а ухаш, хана йІоахалла берд буаш. Цкъа из чухарц, цунна кІал хьулаенна аькха хІамаш наха хьагуча а йоахаш. Иштта хьаделладеннача лахьташка хьийжар тхо СурхотІарен Іаьлий - Юртарен таьня доацаш. Хьежарал совгІа, хьа а аьхкар оаха уж. Духхьал дІаала деза. тха дика аьттув массаза а бувлаш ца хинна хилар: оаха хьа мел аькха лахьташ ширача замалахьа а тІехьа дайха хиннад. ХІаьта а, кораяь хІамаш тоъал белгалйоалаш яр: наькха тІехкашца цхьана дар топпара кадаш, кхабилгаш, тІехкарех йоахкаю геза оатхалаш, кхалнаха куца лелаяь тайп-тайпара хІамаш. Кораяьча хІамаша бокъонца дог теша а деш хьахьекхар цу районе V—VI бІаьшеренашка нах баха хайша хилар.

Цига баха баьхкача наха харжа ховш хержай шаьра арен довкъаши вІашагІкхеттача улла из Іаламо хозийнья аьттув болен моттиг. Хьаьна лаьттеи тоаенна даьгІенаши, хьеІача хин хьасташ а шорттачу чкъаьрий лела долча хиш а, листа хьунаш. Іаламо ше гобаьккха оттаяь чІоагІале... Кхы фу эш? Края лоаман районашка яьхача племенашнара гІулакхаш бІарчча хьанйцача машарен дакаца доалахой дараш моргаш хиннад. ДуккагІа цар бІукъожабаьр кхычахьара гІаьрахой (хазараш, Іарбий, половцаш, кхыбараш) чухьархар кхераш хиннад. Вешта йолалуш лаьтта вІаши юкъера феодальни вІашдухьаленаш а хиннай шоаш хойолийташ. Цудухьа дукхха хала балхаш даьд шаьрача оагІорахьара юрташ чІоагІъяра. Уж балхаш нах баха хІара моттиг ше-ше чІоагІъярах чакхдоалаш хиннадац. Тамашийна дика план яьккхаи хьалъяьи я массе моттиг чулоапаш гобаьккха оттаяь оборонительни лини. Хан шоллагІча поясагІа йола ерригa йоккхий городищаш массехк километр дІаьхача кІоаргача орица шоайла вІашиювзаенна я. Из ср дуккхача массе таІпарча гІулакхашта накъадоаллаш хиннад. Шаьрача ара гІолла хьадаьккха из бІухой чугІолла дІа-хьа кхувла къайлагІара хьулабаь никъ а хиннаб, тІема низ чугулбеш йола теІа моттиг а, ший йоккхалца цецвоаккхача ХьатойБоарз яхача центральни городищана гонахьа оттаяьча чІоагІаленашка бода никъ моастагІчоа бехкаш йола стратегически лоархІаме оборонительни рубеж а хиннай. Из Іалаьмате йоккха чІоагІало километр гаргга йІаьха дІаяь хиннай. 60 квадратан километр моттиг чулоацача района гоннахьа яь уж чІоагІаленаш хьалхарча доазонах моастагІа тІехваьлча а, кхы дІахо тІавтаргвоацаш хиннай. Вай заман V—XII бІаьшерашка моттигерча историн культуран лоархІаме кхуврба ала мегаргдолаш хиннай цу ханара нах баьха уж моттигаш.

Кхыметтел лакхе дийцар а кхоачам болаш да гаьнна хьалхарча замалахьара памятникаш керда хьагучадаьха моттиг Іилманна чІоагГІа лоархІаме йолга хара. Цхьабакъда цунах а тоъам хулаш дац СурхотІарча ширача заман хІамашнара хьашт. Дагадох IX—X бІаьшеренашка Іарбий географаша цхьанахьа Къилбаседа Кавказе цхьа фунехкдаь («Сурий паччахье» я «Баб-Сур» (сурий коанаІараш) аьнна цІи йоаккхаш юкъе ягІаш чІоагІале а йолаш, яхаш дийца хьахезараш. Из «паччахье» йола моттиг къоастае гІерташ ца дувцаш хІама дисадац. Из я, йоах, Дагестане а, ГІалгІашкахьа лоамашка а (Цхьорой-Юрта). Нохчашкахьа шаьрача ара а (Ханкальски коанаІарий район). Цхьабакъда уж деррига хабараш ма-ларра аьлча, цхьаккха корта боацаш да. Белггала арадаьнна хІама а доацаш, Іилман наькъаца тохкам барах сакхийна хьоахаяьй хІанз дунен тІа воацаш волча професора Л. П. Семенова СурхотІе яха гІалгІай юрт кора ца йоагІача «паччахьенца» ювзаенча моттиг я аьнна. Лакхе дийна памятникаш долга мича хайнад Л. П. Семеновга, тІаккха цунна хийттар дувцаш-оалаш хазарах мара дац.

Юххера а тахан гучадаьналараш теркам тІаозаш хипна ца Іеш, бокъонца долаш дар а хет сона. Дицле дагІац «Сурхахи» яха дош цига бахача наха оалача «Сурхат» яха кавказски цІерах хьадаь эрсий меттаца тардаь хилар. Бахъ бац, цу цІера маІан Сурхо яхача сага цІерагара хьадоагІа ала гІертараш. Из термин, гучох, кхычахьа гІолла кхетае сзаш я. Вайнаьха метта ширача диалектагІа Сурхат яхилга «БІу латта (нах гулбенна моттиг)» яхилга да. Вайнаха юхе гІолла яхача Иранера баьнна мотт лебеча племенаша шоай тайпара а ала тарлора цу цІерах: Сурх-те («ЦІе, вешта аьлча хоза, дика моттиг»). Цу цІера шаккхе тайпа маІан чІоагІъяьча, дукха нах бахача, вахара аьттув болаш йолча, малхбоалехьарча халкъаша цунах «Сурий паччахье» ала тарлуча моттигаца дика тарлуш да. Іарбашта нийсъенна хила тарлу из моттиг VIII—IX бІаьшеренашка Къилбаседа Кавказ дІалаца дагахьа уж тІабаьккхача хана. Из яц-хьогІ Іарбашта Дарьялера Тийрка лохаленашка хьош хиннача наькъа тІа церна дорха духьале яьча йиъ «города» юкъе хьехаеш яр?

В. ВИНОГРАДОВ,
исторически Іилмай доктор Нохч-ГІалгІай университета профессор.

ДІадахача пІаьраскеи шоаттеи деношка РСФСР финансай Министерствоса 7-гІа арахийцача ахчан - хІамай лотерей тираж хилар Грозне В. И. Ленина цІерагІча культура Дворецe. ХІанз шозлагІа хул вайцига из тайпа тираж. Іуйрийна 10 сахьат даьлча Двореца зал хьалийзар тираж чакхъяьккхарга хьажа баьхкача къахьегамхоша, студенташа, бахача наха. Шо-шоай моттигаш дІалоац тираж чакхъяьккхара йолча комиссе доакъашхоша. Комиссена юкъе ба Грозненски В. И. Ленина цІерагІча мехкдаьтта чакхдоахача завода оператор А. Л. Гребенников СССР 50 шу дизара цІерагІча Грозненски химически комбината смена начальник Р. К. Дадашев, швейно - производствени объединене швея Социалистически . Къахьегама Турпал М. П. Ушакова, Сунженски раьона Шеча Эскара цІерагІча колхоза председатель Л .П. Ясипецкая, иштта кхыбараш.

Тираж дІайолаялале ахчан — хІамай лотерея лоархІамах, билеташ дехка даьккхача ахчах паччахьалкхено хьадеча халкъабоахама гІирсех дийцар тираж чакхъяьккхара йолча комиссе председатела Нохч - ГІалгІай Министрий Совета председатела заместитела Н. К. Байбулатова.

Цул тІехьагІа лотерея ловзаяра хьалех, тираж чакхъяьккхара порядках дувцаш, дуккхача хаттарашта жоп луш къамаьлаш дир комиссе председатела заместитела А. Б. Польняковен комиссе бехктокхамерча секретара Л. И. Зайцеваси.

Кхеста йолалу барабанаш. Белгалдоал хьалхара кхажаш: телевизораш, сахьаташ, холодильникаш, радиоприемникаш, кІувсаш, иштта дІахо. Хьаккхайкаду эггара боккхагІа бола кхаж — «Жигули» яха автомашина кхаьча билет. Из кхаж бенаб 38302 серии № 002 йолен билет эца иразхинначоа. «Москвич-412» автомашина кхажа кхаьчай сери 38531 № 096 билетагІа, иштта дІахо. 44 разрядагІа 4813600 хІамайи ахчани кхажаш ловзадир. Дика вІаштІехьяьккха чакхъяьлар тираж.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

Къахьегамхошта а паччахьалкхенна а пайда хул

Дукха ха йоацаш Нохч-ГІалгІай Министрий Советои профсоюзий областной Совета Президиумои укх шера 15 июле денз 1-ча сентябрга кхачалца хиннача республика сберегательни кассаша баьча балха общественни хьажара итогаш йир.

Республика Министрий Советои облсовпрофои цхьана тІайийнача соцам тІа белгалдаьд сберкассай балха общественни хьажар хиннача юкъа республикански комиссе. городской районнии хьажара комиссеша моттигерча Советашца цхьана лоархІаме болх чакхбаьккха хилар. Иштта общественни хьажар хулача ханашка сберегательни гІулакха дешаех лаьца къахьегамхой коллективашка 800 доклад, беседа, 24 хаттарийи жопийи сайре чакхъяьккхай, республикански районния радио гІолла 100 совгІа репортажаш, выступленеш хиннай. республикански районнии газеташ тІа сберегательни гІулаккхах йола материалаш кепатехай, иштта дукха кхыдола де дезараш чаккхдаьхад.

Хьажар хулача юкъа 144 сберегательни кассаша отчеташ яьй къахьегамхой юртеи районнии Советий исполкомашка. Цул совгІа городской сберегательни кассай болхлой отчеташ еш хиннаб къахьегамхой коллективашка.

Чакхдаьннача хьажарца чІоагІа хьашт долаш бар баха нах а. Общественни хьажар чакхдовлача юкъа сберегательни кассай болх могабеш а из кхы я тоабар дІадехаш а 86 письмо дера бахача нахагара.

Сберегательни кассай болхлоша, общественноста новкъосталца, чакхбаьккхача балхах дика беркат даьннад. 1 сентябрь хьатІакхоачаш, ханал цхьа бутт хьалха, кхоачашйир сберкассаша бахача наха сберкнижкаш тІа ахча Іодехкареи 3 процентни заемаш йохкареи укх шера кхоалагІча квартала план. 18 центральни сберкассашта юкъе 10 ханал дуккха хьалха кхоачашъяьй укх шера III квартала план. Соахка дІаяхача цу ханаца нийсдича миллиони 235 эзари сома алсамдаьннад къахьегамхоша сберкнижкаш тІа Іодилла ахча, хІаьта 3 процентни заем 24 эзар сом совгІа ехкай. Цу замалахь 3000 саг дукхагІа хиннаб вкладчикаш.

Къахьегамхоша шоай сберкнижкаш тІа Іодилла ахча 3 миллиони 726 эзари сомага дІакхаьчар, вешта аьлча соахка хинначул 1,8-зза дукхагІа.

Хьажар хулача юкъа 52 предприяте, организаце, совхозо, колхозо безналични перечисленеш ергйолаш вІаштІехьдаьккхад, цига юкъеззав 1814 саг.

Хьажар долча хана керда помещенеш еннай Советски района Центральни сберкассанеи Заводскойи, Грозненскии, Малгобекскии районий сберкассаштеи. Цхьабакъда, белгалде доагІа Сунженски, Шелковской, Урус - Мартановски, Шалински, Назрановски районашка, Грозне цхьайола сберкассаш чуйола помещенеш хІанз а воча хьале хилар, цу хьакъехьа республика Министрий Совето массехк соцам баь болашше а.

Хьажар чакхдовлача хана гучадаьннад тоъал болхлой ца хилар бахьан долаш г. Грознерча сберкассашка цхьайолча хана сменни балха график телхаелга. ХІанз а моттигаш нийслу сберкассай болхлоша къахьегамхошта леррттІа гІулакх ца деш. сберкассаш болх бу ханаш къахьегамхошта ма эшша ца хулаш.

Республика Министрий Советои облсовпрофои цхьана баьча соцам тІа гордской районнии Советий исполкомаш дехкарийла яьй бахача наха деш дола гІулакх тоадара, пятилетка планаш йизза кхоачашъяра, дІахо йодача хана сберегательни гІулакх тоадараи сберкассаш чуйола помешенеш дикагІа хилийтараи тІаерзаяь мероприятеш кхоачашъеча тІахьожам лоаттабе а царна шоашкара доагІа новкъостал де а.

Профсоюзий обкомашта, райкомашта, ФЗМК-шта тІадиллад сберегательни кассашта мамогга новкъостал де, къахьегамхошта юкъе массово-кхетама болх чакхбоахача тІахьожам лоаттабе.

Республика сберегательни кассай балха общественни хьажар чакхдоалача замалахь дикагІа толамаш даьхача № 7880 йолча г. Грозне Октябрьски района Центральни сберкасса коллективана хьалхара моттиг хьожаяьй, цхьоалагІча, степена диплом, ахчан совгІати, салаІара цІеношка салаІа баха ши путевкеи кара дІа а луш. ШоллагІча степена диплом ахчан совгІати салаІара цІагІа ваха цхьа путевкеи еннай шоллагІа моттиг яьккхача Урус - Мартановски Центральни сберкасса коллективана. КхоалагІча степена диплом, ахчан совгІати салаІара цІага ваха цхьа путевкеи — кхоалагІа моттиг яьккхача № 7516 йолча г. Грозне Старопромысловски района Центральни сберкасса коллективана.

С. ШАДИЕВ,
Нохч - ГІалгІай АССР сберегательни кассай балха общественни хьажар чакхдаккхара йолча республикански комиссе член.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ХЬАМСАРА НОВКЪОСТИЙ ХІАТІАКХАЬЧАЙ ПИШКАШ ЛОТАЮ ХА

Зулам ца хилийтара хьалхагІе хъажа деза шоай пишкаша, кхыйолча летаеш йолча прибораша болх мишта бу.

Къаьстта теркам тІабахийта хьажа деза газ йоагош йолча прибораша болх мишта бу, пишкий технически хьал миштад, кІур хьалъухаш йола вентиляци еш йола моттигаш миштай.

Пишкаш, кІур хьалъухаш, вентиляци еш йола моттигаш штукатурка яъ я кІир теха а хила еза.

Пишкашкеи газ йоагаеча приборий кІур ухача моттигашкеи хьожаргба ВДПО производственни мастерскойи райсоветийи болхлой.

Дага доагІаш хилалаш! МоллагІа яле а цІи йоагаеча прибора кІур ухаш моттиг телха яле цІи ялари газаца отравлени хилари кхерам ба шоана.

Еха пишкаш лета маейта!

Нохч-ГІалгІай АССР МВД УПО.

ВДПО республикански Совет.

Туристически экскурсе хьех

Наькъа ахареи экскурсейи Грозненски бюрос хьех туристически поездаца Юкъерча Азе гІолла хьалххара наькъа баха. Поезд гІоргья 1975 шера 4 ноябре денз 24 ноябре кхаччалца укх городашка гІолла: Грозный — Волгоград — Алма-Ата — Фрунзе — Ташкент — Самарканд — Бухара — Душанбе — Ашхабад — Чорджоу — Грозный. Путевка мах 240 соми 24 кепиги ба. Путевка маьха юкъе доагІа наькъагІеи купированни вагонашка вахарахи доагІар, вагон-ресторанашка дийнахьа 3-зза дуача хІамах, экскурсионни гІулакх дарах доагІар.

Путевка эца йиш я профсоюза обкомашка, моттигерча комитеташка, наькъа ахареи экскурсейи бюрора.

Цу хьакъехьа хІама хатта безам болчоа жоп лургда укх адресагІа вахача: гор. Грозный, Дагестански улица, 71, телефоннаш 2-15-12, **Наькъа яхареи экскурсейи бюро дирекци.** 2-08-53.

А. ШЕРИПОВА ЦІЕРАГІЧА ГРОЗНЕНСКИ МЕХКДАЬТТА ЧАКХДОАХАЧА ЗАВОДО ДІАХОЙТ

Советски Эскаре гІулакх дечара цІабаьхкача бІухошка, юкъера школа чакхъяьккхача кагийча нахагеи мехкарашкеи, тха заводе болх бе безам болаш мелбарашка.

Нагахь санна технологически установкай оператора, товарни оператора, технологически оборудовани тоечча слесара, токара, лаборанта, электромонтера, КИП слесара, технологически компрессорен насоссийи машиниста, слесара-жестянщика, слесара-вентиляционника, кочегара специальносташ Іомае шун безам бале.

ТХА ЗАВОДЕ БОЛХ БЕ ДУВЛА!

Хержача специальностага хьежжа, цхьайолча хана завода цехешкеи лабораторешкеи беча балха тІера дувлаш а 3—6 бетта дешеи производственни практика еи вІаштІехьдаргда шун.

Дешаш долча хана шун алапи 95—105 сом хургда Дийша даьначули йоаггІаш йола разряд енначули тІехьагІа алапи цунга хьежжа дукхагІа хургда.

Заводо дезал боацараштa дика кийчъяьча общежите моттиг лу, Грознефтяная яхача станцера Заградино яхача станце кхаччалца пригородни поездаца дІаюха аха льготаш лу. Йолаш я заводе берий комбинат а.

Йолаш я завода доалахьа Нохч-ГІалгІайчене хозача моттига — Рошничу яхача юрта дика кийчъяь салаІара база, Іаьржача форда йисте Лазаревске яхача юрта — салаІара база. Шерра шера завода болхлой салаІара цІеношка, санаторешка, профилакторешка ухаш салоІаш а дарба дайташ а ба.

Балха отта направлени хьаэца ваха веза:

Гор. Грозный, проспект Победы, 40 нах балха увттабареи информацеи бюро, е Заводской район, Грозненски мехкдаьтта чакхдоаха завод. Цига воагІар № 2, № 8 йолча трамвайшца «Труд» яхача кхаччалца ва веза.

ТЕЛЕВИДЕНИ

14 октябрь

I программа

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Босбола телевидени. Іуйранара гимнастика. 9.20 — Босбола телевидени. Мультфильмай программа. 10.00 — Босбола телевидени. «БІаргагушдар — теша халалар». 11.00 — Босбола телевидени. Глинка произведенешцара концерт. 14.00 — Босбола телевидени. «Іаьржа лаьтта доацачара горизонташ» яха документальни фильмай программа. 14.35 — Босбола телевидени. Концерт. 14.55 — Информационни программа. Французски республика президент Жискар Д. Эстен хьаккхачар. 15.55 — «Вайна Іалам довзаргда». 16.15 — «Михаил Лермонтов». 17.00 — Кузбас гІишлошъеча. Передачана юкъе дакъа доацаш ва КПСС Кемеровски обкома секретарь Попов. 17.30 — Босбола телевидени. «Говза кулгаш». 18.00 — «Нохч - ГІалгІайчу гІолла». Информационни программа (эрсий, гІалгІай меттала). 18.20 — Музыкальни заставка. 18.25 — Босбола телевидени. «Гаьнара а юхера а иллеш». 19.00 — Телевизорашка хьожарий хаттараштa жоп лу СССР Іилмай Академе члена корреспондента Афанасьева. 19.30 — Босбола телевидени. Хоккеях йола СССР Чемпионат. Ленина цІерагІча Центральни стадионера трансляци. Перерывах — киноочерк. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Босбола телевидени. Хоккеях йола СССР чемпионат. 22.10 — Чайковске халхарий концерт оттадаь 100 шу дизарга. Хьалхара концерт. Дунен халкъашта юкъера конкурсий лауреата Крайновски Центральни телевидене а Ерригсоюзни радио а симфоническа оркестрои кхочашду. Дирижер Шостакович. Йистедаьлча — кердадараш.

II программа

18.00 — Кердадараш. 18.15 — Босбола телевидени. Мультфильм. 18.25 — «Іалам лорадар паччахьалкхен декхар да». Профессора Сухарева къамаьл. 18.40 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. (гІалгІай меттала). 18.55 — Киножурнал. 19.05 — Атеистически темах йола беседаш. ДІаяхача замах юхедисача дына вочa гІулакхашца къовсам лоаттабеча республика культпросветболхлой». Нохч - ГІалгІай АССР культура министра Татаева къамаьл. 19.20 — Социалистически яхьа хьаяка латтараштa дола концерт (гІалгІай меттала). 19.50 — Юкъарча хьайбаштa Іенадоакъарий кхоачам бе. 20.00 — Фильм-концерт.

15 октябрь

I программа

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Босбола телевидени. Іуйранара гимнастика. 9.30 — Босбола телевидени. «Говза кулгаш». 10.00 — Босбола телевидени. Радзинский. «Ольга Сергеевна» яха телевизионни дуккха серийни повесть. Хьалхара дакъа. 11.20 — Босбола телевидени. «Гаьнара а юхера а иллеш». 14.00 — Босбола телевидени. Франце гІолла. Документальни фильмай программа. 14.30 — «Маяковске лирика». 15.30 — Босбола телевидени. Бераштa дола художественни фильм. 16.45 — «Болхлой тІехье» (нохчий меттала). 17.15 — Юртбоахама знаней экран. «Бокккха никъ» яха документальни фильм. 17.35 «Нохч - ГІалгІайчу гІолла». Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 17.55 — Фильм. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Босбола телевидени. «Самукъане нохташ». 18.35 — «Саг а закон а». 19.05 — Босбола телевидени. Советски иллей концерт. 19.35 — Босбола телевидени. «Спортлото» тираж. 19.50 — Босбола телевидени. «Ольга Сергеевна» яхача телевизионни дуккха серийни повеста премьера. 2-гІа дакъа. Автор Радзинский. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Босбола телевидени. Останкина концерт студе тІаьхьех. Мехкарий дерригдувен «ІашагІкхетар». Йистеаьлча — кердадараш.

II программа

16.45 — Коммунист а ха а! «Революце хьаваьр» яха телевизионни очерк. 17.15 — «24 сахьат». Информационни выпуск. 17.30 — КПСС 25-ча съезда накъаполхаш. «Социалистически декхараш коллективаний дола гІулакх да». 18.00 — Идеологически балха практикацара. «Социалистически декхараш кхоачашдар». 18.10 — «Знани» яха Іилман-популярни кинопрограмма. 19.10 — Республика кхашка. Юртбоахама обзорени. 19.20 — Фильм-концерт.

РАДИО

14 октябрь

6.30 — «Юртара Іуйре» (эрсий меттала). 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — Халкъа ашараш (гІалгІай меттала). 9.00 — Съездагара съездага. Ачхой-Мартановски райисполкома председатела Керимова къамаьл (нохчий меттала). 9.15 — «Хьехархо» яха корреспонденци (нохчий меттала). 9.30 — «ХІанзарча ханара къона саг» яха радиовыпуск (гІалгІай меттала). 16.00 — Кхоккам мелбалар дерригача дунен тІа доаржаде» яха «Правда» газета политически обозревателя Корионов Витале беседа (гІалгІай меттала). 16.15 « Нейраш кхетам бараша караерзаю» яха передача (нохчий меттала). 16.30 — Юрта боахама хьалхалаттараштa дола концерт (гІалгІай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала).

15 октябрь

7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — Парторганизацешкара отчеташ а хоржамаш а. Идеологически балха кертттера теркам тІабахийта (эрсий меттала). 8.50 — ГІоръяьнача комбайнерана Дулуркаевай Каметана йола музыкальни радиооткрытка. 8.55 — халхара ашараш (нохчий меттала). 9.10 — «Іалам, Іилма, общество» яха беседа (гІалгІай меттала). 9.25 — «Цар пятилетка кхоачашъяьй» корреспонденци (гІалгІай меттала). 9.35 — Ашараш. 9.40 — Интернациональни доттагІален радиоклуб (эрсий меттала). 16.00 — «Дуга чу эцача коммунисташ» яха корреспонденци (гІалгІай меттала). 16.15 — «Общество и закон» яха радиожурнал (нохчий меттала). 16.35 — Ашараш. 16.45 — Юртара вахар (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунде 3—7 метр чІоагІа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура республике гІолла 5—10, Грозне 7—9 градус йІовхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахареи культураи отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 2-80-71; бухгалтерии — 2-54-30. корректорске—2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем 2-80-71; бухгалтере — 2-54-30. корректорской—2-89-88.

Газет арадува шинарен, шоаттен деношка.

Заказ № 6440.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография изд-ва «Грозненский рабочий», Маяковского, 92.